

Innowacyjny program nauczania dla I etapu edukacji wczesnoszkolnej

„My bliżej świata, świat bliżej nas”

Autorki: Barbara Goliszek, Beata Małecka-Perszko

„My bliżej świata, świat bliżej nas”

Spis treści

Wprowadzenie

1. Psychopedagogiczne podstawy programu.
2. Cele ogólne i szczegółowe.
3. Treści kształcenia i oczekiwane osiągnięcia uczniów w klasie I.
4. Treści kształcenia i oczekiwane osiągnięcia uczniów w klasie II
5. Treści kształcenia i oczekiwane osiągnięcia uczniów w klasie III.
6. Planowanie pracy w klasach I-III.
7. Sposoby osiągania celów.
8. Kryteria oceniania i metody sprawdzania osiągnięć ucznia.

Bibliografia

Wprowadzenie

Program „*My bliżej świata, świat bliżej nas*” przeznaczony jest do pracy z uczniami klas I – III szkoły podstawowej.

Rozpoczynając pracę nad redagowaniem programu dokonaliśmy dokładnej analizy *Podstawy programowej*, ze szczególnym zwróceniem uwagi na:

- Cele kształcenia ogólnego w szkole podstawowej,
- Treści wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego dla I i II etapu kształcenia.

Podstawę programową traktujemy jako dokument opisujący pracę szkoły oraz jako wyznacznik pracy dydaktycznej dotyczącej I etapu nauczania.

Program „*My bliżej świata, świat bliżej nas*” kreuje model nauczania zindywidualizowanego, opartego na nowoczesnych zasadach psychologii poznawczej, włączając w to:

- Uczenie się poprzez samodzielne odkrywanie.
- Głębokie zaangażowanie i ocenę własnych dokonań.
- Wyciąganie wniosków – nadawanie znaczeń.

Program dąży do odpowiedzi na pytania: *Jak się uczyć? i Jak myśleć?*

Sprzyja zaszczepianiu w dzieciach radości z uczenia się.

Innowacyjny Program Nauczania jest zgodny z Rozporządzeniem MEN z dn. 27. VII. 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977 z późn.zm.).

Innowacyjność opracowanego przez nas programu polega na planowaniu zajęć ze zwróceniem szczególnej uwagi na:

- Kształtowanie umiejętności myślenia naukowego dotyczącego przyrody i społeczeństwa.
- Kształtowanie umiejętności myślenia matematycznego z wykorzystaniem aktywizujących metod nauczania (w tym metody projektu edukacyjnego).

W wyniku realizacji programu uczniowie:

- Nauczą się wykorzystywać wiedzę w praktyce.
- Ukształtują umiejętność myślenia naukowego dotyczącą przyrody i społeczeństwa (poprzez doświadczanie, eksperymentowanie, itp.).
- Ukształtują umiejętność myślenia matematycznego (przez manipulowanie, eksperymentowanie, analizowanie i wnioskowanie).

Załącznikiem do programu są *Skrócone rozkłady materiału nauczania* dla poszczególnych klas.

Innowacyjny Program Nauczania obejmuje:

- Treści zgodne z treściami nauczania zawartymi w *Podstawie programowej* kształcenia ogólnego, określonej w Rozporządzeniu MEN z dn. 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977 z późn. zm.),
- Treści wykraczające poza *Podstawę programową*,
- Opis realizacji celów kształcenia, wychowania oraz sposobu ich osiągnięcia,
- Stosowane metody, formy, techniki i środki nauczania,
- Oczekiwane efekty pracy ucznia,
- Warunki organizacyjne.

Załącznikami do programu są:

- przykładowe scenariusze zajęć,
- karty pracy ucznia,
- gry dydaktyczne,
- zabawy integracyjne,
- zabawy relaksacyjne,
- projekty edukacyjne,
- nagrania,
- filmy edukacyjne,
- programy multimedialne,
- animacje,
- tablice demonstracyjne
- testy, sprawdziany i inne narzędzia badania osiągnięć uczniów.

I. Psychopedagogiczne podstawy programu

„Mów dziecku, że jest dobre, że może, że potrafi...”

Janusz Korczak

Tempo zmian, które dookoła nas się dokonują stawia przed nami wciąż nowe wyzwania dotyczące samorozwoju, uczenia się, doskonalenia swoich umiejętności. Rozwój nauki, technologii informacyjnej, cyfryzacja i przemiany cywilizacyjne powodują to, że edukacja musi nadążać za tym tempem, aby sprostać rzeczywistości aktualnej, ale również, aby móc przygotować dziecko do życia w świecie, do którego wejdzie za kilka, kilkanaście lat. Jest to ogromne zadanie, zwłaszcza, że system edukacji w naszym państwie wciąż jest kilka kroków za nowoczesnym światem. Marzena Żylińska w książce "Neurodydaktyka. Nauczanie i uczenie się przyjazne mózgowi" pisze we wstępie: "W przedwczorajszych szkołach wczorajsi nauczyciele przygotowują uczniów do rozwiązywania problemów, jakie niesie jutro". Podobne zdanie ma Howard Gardner, który twierdzi, że "obecne programy nauczania przygotowują do życia w świecie minionym, a nie do jednej z wizji świata, który nadejdzie w przyszłości". Przekazywanie uczniom wiedzy w sposób tradycyjny, w którym nauczyciel był niekiedy jedynym źródłem wiedzy, już nie wystarcza. Dostęp do niej jest tak szeroki, że nie zawsze o nią już tutaj chodzi, ale o drogi dojścia do wiedzy i jej zrozumienie. System edukacji musi odpowiadać na potrzeby jednostek i społeczeństwa. Musi przystawać do zmian w otaczającym świecie. Szczególne znaczenie w dzisiejszych czasach, podstawę postępu nauki i cywilizacji stanowi *kreatywność i innowacyjność*. Szkoła powinna stać się terenem nabywania przez dziecko prawdziwych, przydatnych w życiu doświadczeń, zaspakajania jego potrzeb poznawczych, oczekiwań oraz miejscem, w którym szanuje się jego wartość.

Program opiera się na humanistycznej teorii uczenia i w związku z tym uwzględnia zainteresowania, potrzeby i oczekiwania dzieci, odwołuje się do ich doświadczeń, przygotowuje do życia w zmieniających się warunkach. Podstawą kształcenia w myśl programu "My bliżej świata, świat bliżej nas" jest badanie, doświadczenie, eksperymentowanie, wyciąganie wniosków, uzasadnianie, grupowe i indywidualne rozwiązywanie problemów. Proponowane w nim metody rozwijają twórcze myślenie, kreatywność, aktywność dzieci i odwagę w wypowiedaniu swoich sądów, odpowiedzialność za podjęte działania i wytrwałość w dążeniu do osiągnięcia celów.

Program zgodny jest również z teorią inteligencji wielorakich Howarda Gardniera, według którego mniej czasu powinniśmy poświęcać w szkołach na klasyfikowanie uczniów według uzyskiwanych przez nich ocen, a więcej na odkrywanie ich naturalnych predyspozycji, czy uzdolnień i ich rozwijanie. Każdy człowiek bowiem jest obdarzony talentami i posiada indywidualne zdolności poznawcze, określane mianem inteligencji, a rolą szkoły jest między innymi te talenty odkrywać, pomagać im się rozwinąć. Realizacja programu sprzyjać będzie rozwojowi tychże talentów.

Program uwzględnia i wzmacnia indywidualny profil rozwoju dziecka. Traktuje aktywność dziecka jako podstawowy wyznacznik jego rozwoju oraz jako jedną z najważniejszych naturalnych jego potrzeb. To właśnie aktywność dziecka w programie "My bliżej świata, świat bliżej nas" jest traktowana jako naturalna droga prowadząca do uczenia się. Aktywność ta prowadzi do czynności poznawczych, a te do zdobywania wiedzy

i umiejętności. J. Piaget podkreśla, że we wczesnych fazach rozwoju poznawczego modele i reprezentacje tworzone w umyśle dziecka mają charakter konkretny i odnoszą się do realnych, rzeczywistych, bliskich dziecku przedmiotów i sytuacji. W toku manipulacji i działania na konkretach, operacje myślowe i powstające w umyśle dziecka schematy poznawcze stopniowo ulegają interioryzacji. Dziecko zaczyna posługiwać się indukcją, dedukcją, wnioskowaniem, uogólnianiem - oczywiście w sposób dla niego bliski i zrozumiały. Dzięki intelektualnym narzędziom poznania, do których należy między innymi język, poznaje otaczającą je rzeczywistość.

Okres edukacji wczesnoszkolnej, to okres intensywnego rozwoju społecznego i umysłowego. Naturalną potrzebą dziecka rozwijającego się jest zadawanie pytań. Dzieci są spontaniczne, ciekawe świata, otwarte na odkrywanie jego tajemnic. Wiek zadawania pytań rozpoczyna się w wieku przedszkolnym (drugi-trzeci rok życia) i trwa przez cały okres przedszkolny i wczesnoszkolny. Szwajcarska pedagog i filozof Eva Zoller uważa, że dzięki zadawaniu pytań dziecko poznaje świat, zdobywa wiedzę i rozwija swoją osobowość.

Proces edukacyjny realizowany według założeń programu *"My bliżej świata, świat bliżej nas"* umożliwi uczniom:

- łagodne przejście z etapu wychowania przedszkolnego do pierwszego etapu kształcenia,
- zapewni rozwój ciekawości poznawczej, aktywności, kreatywności,
- wzmocni poczucie własnej wartości i zaspokoi indywidualne potrzeby,
- przygotuje uczniów do podjęcia edukacji na wyższym etapie kształcenia.

Innowacyjny program *"My bliżej świata, świat bliżej nas"* zakłada, że podczas wszystkich zajęć wystąpią elementy, sprzyjające rozwojowi aktywności uczniów, a nauczyciel stwarzać będzie sytuacje sprzyjające i motywujące do zadawania pytań i ciągłego pobudzania potrzeby poznania u dzieci. Wystąpią również elementy współpracy w grupie i wspólne dochodzenie do wiedzy i umiejętności.

II. Cele ogólne i szczegółowe

Innowacyjny Program Nauczania „*My bliżej świata, świat bliżej nas*” ma na celu:

- rozwijanie kompetencji kluczowych niezbędnych do sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- kształtowanie u dziecka pozytywnego stosunku do nauki oraz ciekawości w poznaniu otaczającego świata,
- uwzględnienie wymagań w zakresie wiedzy i umiejętności, które przygotowują do aktywnego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu społecznym, kulturalnym i gospodarczym.

Uwzględnia elementy kształtowania postawy przedsiębiorczości, w oparciu o rozwijanie ciekawości poznawczej, kreatywności, umiejętności podejmowania inicjatyw i pracy zespołowej.

Cele ogólne Innowacyjnego Programu Nauczania wynikają bezpośrednio z *Podstawy programowej* dla edukacji wczesnoszkolnej i są z nią zgodne. Odnoszą się do organizowania aktywności dzieci w szkole i wpływają na układ innowacyjnego programu.

Celem edukacji wczesnoszkolnej jest:

- wspomaganie dziecka w rozwoju intelektualnym, emocjonalnym, etycznym i fizycznym,
- przygotowanie dziecka do życia w zgodzie z samym sobą, ludźmi i naturą,
- kształcenie umiejętności odróżniania przez dziecko dobra od zła,
- kształtowanie świadomej przynależności społecznej (do rodziny, grupy rówieśniczej i wspólnoty narodowej) oraz rozumienia konieczności dbania o przyrodę,
- kształtowanie systemu wiadomości i umiejętności potrzebnych dziecku do poznawania i rozumienia świata, radzenia sobie w codziennych sytuacjach oraz kontynuowania nauki w klasach IV-VI szkoły podstawowej,
- rozwijanie kompetencji niezbędnych do sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy i umiejętności jej wykorzystania w praktyce,
- wdrażanie do życia w społeczeństwie cyfrowym-wykorzystywanie TIK i posługiwanie się nim w codziennym życiu,
- kształtowanie umiejętności formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących przyrody i społeczeństwa,
- kształtowanie umiejętności korzystania z podstawowych narzędzi matematyki w życiu codziennym oraz prowadzenia elementarnych rozumowań matematycznych,
- kształtowanie u dziecka pozytywnego stosunku do nauki oraz ciekawości w poznawaniu otaczającego świata,
- kształtowanie umiejętności przygotowujących do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym i gospodarczym.

Cele szczegółowe wynikają z ogólnych celów kształcenia i zadań edukacyjnych zapisanych w *Podstawie programowej* i są przewidziane do realizacji w czasie trzyletniego etapu kształcenia. **Znajdują się wśród nich cele warunkujące innowacyjność programu (wytfuszczone). Wszystkie cele korelują z zaleceniami Podstawy programowej.** Są to następujące cele:

- w zakresie edukacji polonistycznej:

- nabywanie umiejętności posługiwania się poprawnym językiem polskim w zakresie mówienia, pisania, czytania;
- kształtowanie umiejętności kulturalnego prowadzenia rozmowy z rówieśnikami i osobami dorosłymi;
- wdrażanie do korzystania z literatury i innych źródeł wiedzy;
- wyrabianie nawyku poprawnego pisania;
- kształtowanie umiejętności wypowiadania się w małych formach teatralnych i właściwego odbioru sztuki;

- w zakresie języka obcego nowożytnego:

- stwarzanie okazji do nauki języków obcych i **posługiwanie się językiem obcym w różnych sytuacjach dydaktycznych i życiowych;**
- **wspomaganie dzieci w posługiwaniu się językiem obcym w różnych sytuacjach dydaktycznych i życiowych;**

- w zakresie edukacji muzycznej:

- wdrażanie do świadomego i aktywnego odbioru muzyki;
- stwarzanie sytuacji umożliwiających odtwarzanie muzyki i wyrażanie jej ruchem;
- nauka płaśów, tańców;
- tworzenie muzyki i prostego akompaniamentu;
- budowanie prostych instrumentów muzycznych;

- tworzenie instrumentów niekonwencjonalnych;
- tworzenie kompozycji plastyczno – przestrzennych do utworów muzycznych;
- pisanie tekstów do melodii;
- tworzenie melodii do rymowanek;

- słuchanie fragmentów muzyki klasycznej, ludowej, regionalnej i wyrażanie swoich odczuć w formie plastycznej, ruchowej i werbalnej;
- rozwijanie walorów głosowych poprzez: rytmiczne recytowanie tekstów, śpiewanie motywów melodycznych w formie progresji (mormorando, legato, staccato);
-

- w zakresie edukacji plastycznej:

- wyrabianie nawyku korzystania z dzieł sztuki;
- inspirowanie do wyrażania własnych myśli i uczuć w różnorodnych formach plastycznych;
- przygotowanie do świadomego odbioru różnych dziedzin sztuki i wypowiadania się na ich temat;
- poznanie różnych technik plastycznych;
- sklejenie modeli, układanie puzzli, klocków;

- udział w wycieczkach do muzeum, galerii, pracowni rękodzielniczych;
- udział w zajęciach muzealnych, obserwatorium oraz pracowni malarza;
- wypowiadanie się na temat wycieczek, wypraw;
- oglądanie filmów edukacyjnych;
- przedstawianie informacji w formie wizualnej, np. diagramu;
- udział w spotkaniach z rzeźbiarzem, malarzem, modelarzem, architektem, filmowcem;

- w zakresie edukacji społecznej:

- kształtowanie i rozbudzanie życzliwości wobec członków rodziny, kolegów, nauczycieli i pracowników szkoły;
- wyrabianie krytycyzmu wobec postaw agresji i przemocy;
- wdrażanie do właściwej postawy w kontaktach z nieznanymi osobami;
- wdrażanie do przestrzegania norm społecznych, utrzymywanie poprawnych kontaktów z innymi osobami (w tym z przedstawicielami innych narodowości);
- rozwijanie umiejętności komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi oraz rozwiązywania problemów bez użycia przemocy i agresji;
- wdrażanie do dzielenia się z innymi własną wiedzą, obserwacjami, spostrzeżeniami;
- rozwijanie poczucia własnej odrębności i niepowtarzalności oraz poszanowanie drugiego człowieka poprzez pielęgnowanie indywidualnego stylu wypowiedzi oraz poszanowanie cudzych pomysłów i oryginalności;
- wdrażanie do racjonalnego kierowania swoim postępowaniem;
- wdrażanie do podejmowania działań na rzecz innych oraz kształtowanie postaw prospołecznych;
- kształtowanie umiejętności poznawania otoczenia rodzinnego i społecznego;
- zapoznanie z tradycjami regionu, kraju i Europy;
- wdrażanie do właściwych postaw w czasie działań indywidualnych i zespołowych (w tym w czasie zabawy);

- w zakresie edukacji przyrodniczej:

- kształtowanie twórczej postawy;
- **wdrażanie do posługiwania się nowym, naukowym słownictwem z zakresu nauk przyrodniczych i społecznych;**
- rozbudzanie zainteresowań przyrodniczych, zapoznanie z różnorodnością fauny i flory;
- nabywanie postaw proekologicznych;
- kształtowanie właściwych zachowań w stosunku do zwierząt, roślin i całej przyrody;
- nabywanie umiejętności badawczych i przeprowadzania **samodzielnie** prostych doświadczeń;
- **wdrażanie do rozwijania umiejętności stawiania hipotez i formułowania wniosków;**
- **nabywanie umiejętności pracy metodą projektu edukacyjnego;**

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- wdrażanie do prowadzenia obserwacji w najbliższej okolicy **oraz podczas doświadczeń i eksperymentów;**
- **obserwacja okazów i zjawisk przyrodniczych; naśladowanie i tworzenie pajęczych sieci, zachowania zwierząt;**
- **korzystanie z mapy fizycznej Polski;**
- **nazywanie i wskazywanie na mapie głównych kierunków świata;**
- **odczytywanie nazw krain geograficznych.**
- **oglądanie programów przyrodniczych;**

- w zakresie edukacji matematycznej:

- kształtowanie umiejętności niezbędnych w uczeniu się matematyki;
- **rozwijanie myślenia matematycznego;**
- nabywanie umiejętności liczenia i sprawności rachunkowych;
- nabywanie umiejętności w zakresie pomiaru długości, ciężaru, pojemności, czasu, obliczeń pieniężnych i kalendarzowych;
- kształtowanie umiejętności zastosowania zdobytych wiadomości do rozwiązywania problemów matematycznych i sytuacji życiowych;
- rysowanie map, wykonywanie zegara, kalendarza, wagi;
- udział w spotkaniach z matematykiem, księgowym, technikiem, informatykiem, chemikiem;
- zastosowanie matematyki w życiu codziennym np. obliczanie prostych rachunków w sklepie, dodawanie towarów, dzieci w grupie, liczenie ile jest dziewczynek ile chłopców itp.;
- udział w grach i zabawach dydaktycznych typu: sklep, piekarnia, zabawa w pocztę.
- granie w proste gry wymagające dodawania punktów, strategicznego myślenia;
- Konstruowanie gier planszowych;

- w zakresie zajęć komputerowych:

- nabywanie umiejętności zdobywania informacji z różnych źródeł, z wykorzystaniem technologii komputerowej;
- **nabywanie umiejętności poszukiwania informacji naukowych;**
- **tworzenie prostych animacji, praca na komputerze z wykorzystaniem aplikacji, programów, zasobów Internetu;**
- **korzystanie z komputera do odczytywania informacji przekazywanych w postaci filmu, animacji, prezentacji, programów multimedialnych, itp.;**

- w zakresie zajęć technicznych:

- nabywanie umiejętności bezpiecznego posługiwania się urządzeniami technicznymi;
- kształtowanie umiejętności bezpiecznego poruszania się po drogach oraz przestrzegania przepisów ruchu drogowego;
- wyrabianie świadomości możliwych zagrożeń zdrowia i życia oraz nabywanie umiejętności szukania pomocy w sytuacji zagrożenia i wypadku;
- tworzenie konstrukcji z dostępnych zestawów klocków,
- tworzenie planów, schematów, projektów.

- w zakresie wychowania fizycznego i edukacji zdrowotnej:

- wyrabianie poczucia odpowiedzialności za zdrowie i bezpieczeństwo własne i innych;
- kształtowanie nawyku troski o własne zdrowie: odżywianie, zapobieganie chorobom, aktywny wypoczynek;
- kształtowanie harmonijnego rozwoju psychofizycznego dziecka zgodnie z jego możliwościami;
- wyrabianie sprawności fizycznej i aktywności fizycznej;
- pokonywanie toru przeszkód z wykorzystaniem opowieści ruchowych;
- udział w zabawach typu: poszukiwanie skarbów połączone z zadaniami do wykonania;
- odkrywanie otoczenia za pomocą dotyku - z założoną opaską;
- budowanie placów zabaw, labiryntów, wyścigi, zabawy na basenie.
- rytmiczne poruszanie się przy muzyce – tańce i zabawy przy muzyce.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

III. Treści kształcenia i oczekiwane osiągnięcia uczniów w klasie I

(Treści wykraczające poza *Podstawę programową* zostały zaznaczone pogrubioną czcionką.)

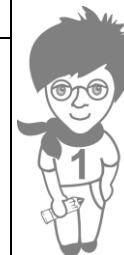
MY BLIŻEJ ŚWIATA - ŚWIAT BLIŻEJ NAS	
KLASA PIERWSZA	
<u>Edukacja polonistyczna</u>	
Edukacja polonistyczna pełni wiodącą rolę w edukacji wczesnoszkolnej, ponieważ umiejętność czytania, pisanie i wypowiedzania się jest integralnie związana ze wszystkimi edukacjami i jest warunkiem koniecznym do osiągnięcia sukcesów przez każdego ucznia na kolejnych etapach kształcenia i wszystkich przedmiotach.	
W programie „My bliżej świata, świat bliżej nas” w zakresie czytania proponujemy: wprowadzenie metody czytania „w słuchawkach” (Uczniowie dłońmi zakrywają uszy, aby nie słyszeć innych dzieci, czytają wszystkie na raz), systematyczne badanie techniki czytania oraz rozwój zainteresowań czytelniczych poprzez systematyczną współpracę z biblioteką. Korzystanie z technologii informacyjnej i komunikacyjnej (filmy edukacyjne, programy multimedialne, korzystanie z Internetu) uatrakcyjni zajęcia i wpłynie na pełniejszą realizację celów i pozwoli na poznanie świata różnymi sposobami. Przyczyni się również do doskonalenia umiejętności posługiwania się TIK.	
Proponowane metody osiągnięcia celów: burza mózgów, dywanik pomysłów, trening czytania, drama, gry i zabawy.	
Metody te będą sprzyjały dzieciom sześciolatnim. Zaangażują je emocjonalnie oraz pozwolą wyzwolić naturalną ciekawość świata. Dają nauczycielowi możliwość różnicowania pracy oraz oceniania w warunkach obniżenia wieku szkolnego.	
Zakres tematyczny	Przewidywane osiągnięcia ucznia w zakresie umiejętności, wiadomości i sprawności.
KULTURA POROZUMIEWANIA SIĘ	Uczeń: a) słucha wypowiedzi innych osób, wypowiada się zdaniami 1.1.a; b) kulturalnie prowadzi rozmowy, zadaje pytania i udziela odpowiedzi 1.1.b;

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

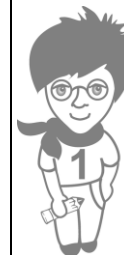
	c) wypowiada się na tematy bliskie dziecku oraz inspirowane literaturą 1.1.c.
UMIEJĘTNOŚĆ CZYTANIA PISANIA	<p>Uczeń:</p> <p>a) odczytuje i rozumie zakodowane informacje w postaci rysunków, piktogramów, znaków informacyjnych i napisów 1.2.a;</p> <p>b) zna alfabet, czyta i rozumie krótkie teksty 1.2.b;</p> <p>c) czyta globalnie proste wyrazy;</p> <p>d) estetycznie i poprawnie pod względem graficznym pisze proste krótkie zdania: przepisuje proste zdania: przepisuje, pisze z pamięci 1.2.c;</p> <p>e) pisze ze słuchu wyrazy i proste zdania;</p> <p>f) wie, że nazwy własne i początek zdań piszemy wielką literą;</p> <p>g) praktycznie posługuje się określeniami: wyraz, głoska, litera, sylaba, zdanie 1.2.d;</p> <p>h) rozwija zainteresowania czytelnicze poprzez słuchanie i czytanie utworów dla dzieci 1.2.e;</p> <p>i) korzysta z pakietów edukacyjnych (np. zeszytów ćwiczeń i innych pomocy dydaktycznych) pod kierunkiem nauczyciela 1.2.f.</p>
WYPOWIADANIE SIĘ W MAŁYCH FORMACH TEATRALNYCH	<p>Uczeń:</p> <p>a) uczestniczy w zabawie teatralnej, ilustruje mimiką, gestem, ruchem zachowania bohatera literackiego lub wymyślonego 1.3.a;</p> <p>b) umownie posługuje się rekwizytami w odgrywanych scenkach 1.3.b;</p> <p>c) recytuje teksty dla dzieci(wiersze, piosenki, fragmenty prozy)1.3.c.</p>
Język obcy nowożytny	
	<p>Uczeń:</p> <p>a) stopniowo odkrywa świadomość językową w zakresie języka obcego i języka ojczystego;</p> <p>b) oswaja się z językiem obcym;</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

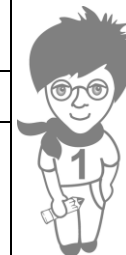
	<ul style="list-style-type: none"> c) osłuchuje się z językiem i rozumie kontekst sytuacji (znaczenie komunikacyjne); d) rozumie proste polecenia werbalne i niewerbalne oraz właściwie na nie reaguje; e) rozumie ogólny sens tekstu słuchanego, opowiedzianych historyjek i dialogów, reaguje na nie ,gdy są wspierane obrazkami, gestami, przedmiotami niewerbalnie, odpowiednio reaguje na proste pytania oraz umie odegrać proste scenki z innymi uczniami; f) rozpoznaje nazwy; g) rozumie sens opowiadanych historyjek, gdy dołączone są do nich ilustracje, przedmioty i gesty opowiadającego; h) rozpoznaje słowa i dopasowuje je do odpowiednich obrazków; i) nazywa obiekty w najbliższym otoczeniu; j) recytuje wierszyki i rymowanki, śpiewa piosenki z repertuaru dziecięcego;
Edukacja muzyczna	
<p>TWORZENIE I ODBIÓR MUZYKI</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) śpiewa piosenki z repertuaru dziecięcego, powtarza prostą melodię 3.1; b) odtwarza proste rytmy głosem i na instrumentach perkusyjnych, wyraża nastrój i charakter muzyki płaśając i tańcząc(reaguje na zmianę tempa i dynamiki)3.2; c) realizuje proste schematy rytmiczne 3.3; d) wie, że muzykę można zapisać i odczytać 3.4; e) aktywnie słucha i wyraża muzykę 3.5;

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	f) właściwie zachowuje się podczas koncertu oraz śpiewania hymnu szkolnego i narodowego 3.6.
Edukacja plastyczna	
INTERPRETACJA PLASTYCZNA ŚWIATA	<p>Uczeń;</p> <p>a) posługuje się wybranymi technikami i środkami wyrazu plastycznego, takimi jak kształt, barwa, faktura – na płaszczyźnie i w przestrzeni 4.1;</p> <p>b) przedstawia środkami plastycznymi sceny i sytuacje realne i fantastyczne inspirowane wyobraźnią, literaturą i muzyką, korzysta z narzędzi multimedialnych 4.2;</p> <p>c) tworzy proste rekwizyty oraz przedmioty użytkowe i potrafi je wykorzystać w małych formach teatralnych, tworzy przedmioty charakterystyczne dla sztuki ludowej swojego regionu 4.3;</p> <p>d) rozpoznaje i wypowiada się na temat wybranych dziedzin sztuki (malarstwo, rzeźba, grafika, architektura) 4.4.</p>
Edukacja społeczna	
<p>Realizując edukację społeczną główny nacisk położony jest na adaptację dziecka w szkole, zwłaszcza sześciolatniego. Ważne jest ułatwienie mu podjęcia roli ucznia, przygotowanie do samodzielności i odpowiedzialności, zgodne współdziałanie z grupą rówieśniczą oraz nabywanie postaw zgodnych z obowiązującymi normami społecznymi. Sprzyjać temu będą organizowane sytuacje dydaktyczne zarówno w szkole jak i poza nią, podczas których uczeń będzie miał okazję praktycznego zastosowania wiedzy i umiejętności.</p> <p>Podczas realizacji edukacji społecznej rozwijana będzie przedsiębiorczość. Sprzyjać temu będą zajęcia z cyklu "Wielkie pytania małych ludzi", udział w akcjach charytatywnych, spotkania z ciekawymi ludźmi, odwiedzanie instytucji i przedsiębiorstw, wycieczki. Uczniowie będą przygotowywać i prowadzić wywiady, uczyć się współpracy w grupie, poznawać relacje między najbliższymi, wywiązywać się ze swoich obowiązków.</p>	
ZGODNA WSPÓŁPRACA	<p>Uczeń:</p> <p>a) odróżnia, co jest dobre, a co złe w kontaktach z rówieśnikami i dorosłymi; wie, że warto być odważnym, mądrym i pomagać potrzebującym; wie, że nie należy kłamać lub zatajać prawdy 5.1;</p>

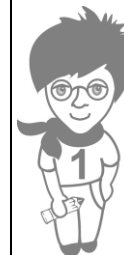
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<p>INNymi</p>	<p>b) dokonuje samooceny;</p> <p>c) współdziała z innymi, przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej i w świecie dorosłych, stosuje zwroty grzecznościowe wobec rówieśników i dorosłych 5.2;</p> <p>d) wie, co wynika z przynależności do rodziny, jakie są relacje między najbliższymi, wywiązuje się z powinności wobec nich 5.3;</p> <p>e) rozumie, że pieniądze otrzymuje się za pracę; dostosowuje swe oczekiwania do sytuacji materialnej rodziny 5.4;</p> <p>f) zna zagrożenia ze strony ludzi; wie, do kogo i w jaki sposób należy się zwrócić o pomoc 5.5;</p> <p>g) wie i rozumie, gdzie można bezpiecznie organizować zabawy i dlaczego 5.6;</p> <p>h) potrafi wymienić status administracyjny swojej miejscowości (wieś, miasto); wie, czym zajmuje się np. policjant, strażak, lekarz, weterynarz; wie, jak można się do nich zwrócić o pomoc 5.7;</p> <p>i) wie, jakiej jest narodowości, że mieszka w Polsce, a Polska znajduje się w Europie; zna symbole narodowe (flaga, godło, hymn narodowy), rozpoznaje flagę i hymn Unii Europejskiej 5.8.</p> <p>j) odpowiedzialnie przeprowadza eksperymenty, prowadzi obserwacje, uczestniczy w pracy projektowej,</p> <p>k) konsultuje napotkane problemy z innymi, a następnie je rozwiązuje.</p>
---------------	---

Edukacja przyrodnicza

W edukacji przyrodniczej główny nacisk w pracy kładziony będzie na umiejętność formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych. Wykorzystywane będą metody aktywizujące, dzięki którym uczniowie nauczą się wykorzystywać wiedzę w praktyce, ukształtują umiejętność myślenia naukowego dotyczącego przyrody. Sprzyjać temu będą zajęcia w klasie i poza klasą: wycieczki, spacer, spotkania z ciekawymi ludźmi zajmującymi się przyrodą i ekologią. Konieczne są doświadczenia, obserwacje, eksperymenty oraz utworzenie kącika przyrody w klasie, jak również aktywny i systematyczny udział w akcjach ekologicznych organizowanych w szkole i poza nią. Wskazana jest organizacja ogrodu/ działki szkolnej, jako terenu badawczego. W II semestrze roku szkolnego nastąpi pasowanie na Małego Ekologa w czasie obchodów Dnia Ziemi i odznaczenie uczniów odznaką Liczmanek - Ekolog.

W ramach edukacji przyrodniczej uczniowie będą pracować metodą projektów edukacyjnych. W programie "My bliżej świata, świat bliżej nas" jest to wiodąca metoda nauczania rozwijająca myślenie naukowe i wpływająca na innowacyjność programu. Sprzyja również indywidualizacji nauczania i pełnienia ról w grupie także przez dzieci

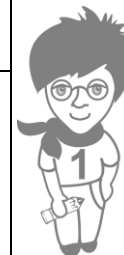
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

sześćioletnie. Realizując metodę projektu edukacyjnego uczniowie będą posługiwać się TIK zgodnie z propozycjami nauczyciela.

ROZUMIENIE ŚWIATA ROŚLIN
I ZWIERZĄT

Uczeń:

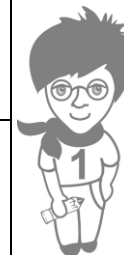
- a) rozpoznaje faunę i florę w środowiskach przyrodniczych (park, las, pole uprawne, sad i ogród/działka) 6.1.a;
- b) zna sposoby przystosowania się zwierząt do poszczególnych pór roku: odloty i przyloty ptaków, zapadanie w sen zimowy 6.1.b;
- c) zna i podaje warunki konieczne do rozwoju roślin i zwierząt w gospodarstwie domowym, w szkolnych uprawach i hodowlach 6.1.c;
- d) prowadzi proste hodowle i uprawy (w szczególności w kąciku przyrody) 6.1.c;
- e) podaje przykłady i prowadzi obserwacje pozytywnego wpływu zwierząt na środowisko: niszczenie szkodników przez ptaki, zapylanie kwiatów przez owady, spulchnianie gleby przez dżdżownice 6.1.d;
- f) potrafi wymienić zagrożenia dla środowiska przyrodniczego ze strony człowieka: wypalanie łąk i ściernisk, zatrucie powietrza i wód, pożary lasów, wyrzucanie odpadów i spalanie śmieci itp. 6.1.e;
- g) chroni przyrodę: nie śmieci, szanuje rośliny, zachowuje ciszę w parku i w lesie, pomaga zwierzętom przetrwać zimę i upalne lato 6.1.e;
- h) zna nazwy niektórych roślin i zwierząt będących pod ochroną;**
- i) zna zagrożenia ze strony zwierząt (niebezpieczne i chore zwierzęta) i roślin (np. trujące owoce, liście, grzyby) i wie, jak zachować się w takiej sytuacji 6.1.f;
- j) wie, że należy oszczędzać wodę; wie, jakie znaczenie ma woda w życiu człowieka, roślin i zwierząt 6.1.g;
- k) uzasadnia dlaczego należy oszczędzać wodę;
- l) kształtuje nawyk dbałości o stan środowiska, rozumie rolę segregowania śmieci i stosowania opakowań ekologicznych 6.1.h.
- ł) zna budowę liścia, wie dlaczego jesienią spadają z drzew;**
- m) wnikliwie obserwuje wybrane rośliny i zwierzęta, odnotowuje zmiany i wyciąga wnioski;**
- n) rozpoznaje i nazywa zmiany zachodzące w przyrodzie, będące wynikiem wzrostu temperatury powietrza w otoczeniu;**

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

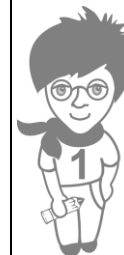
	<p>ń) tworzy Centra Obserwacji Nadchodzącej Wiosny poprzez wyszukiwanie w najbliższej okolicy zwiastunów wiosny, dokumentowanie ich położenia za pomocą fiszek poszukiwacza wiosny;</p> <p>o) na podstawie obserwacji hodowli fasoli ustala kolejność pojawiania się organów rośliny;</p>
ROZUMIENIE ZJAWISK PRZYRODY	<p>Uczeń:</p> <p>a) prowadzi kalendarz pogody na podstawie bezpośredniej obserwacji 6.2.a;</p> <p>b) wykorzystuje w praktyce informacje o pogodzie podawane w środkach masowego przekazu, ubiera się stosownie do pogody 6.2.b;</p> <p>c) potrafi wiązać z porą roku niebezpieczne zjawiska atmosferyczne 6.2.c;</p> <p>d) zna i podaje sposoby zachowań w sytuacji zagrożenia zjawiskami przyrodniczymi takimi jak burza, huragan, powódź, pożar i wie jak zachować się w takich sytuacjach 6.2.d.</p>
<p><u>Edukacja matematyczna</u></p> <p>W realizowanym programie w zakresie edukacji matematycznej nacisk kładziony będzie na rozwijanie myślenia matematycznego, umiejętności korzystania z podstawowych narzędzi matematyki w życiu codziennym oraz prowadzenie elementarnych rozumowań matematycznych. Dzieci poprzez zdobywanie kolejnych doświadczeń, manipulowanie, obserwowanie, doświadczanie, działanie na konkretach opanowywać będą wiedzę i umiejętności, poznają podstawowe pojęcia matematyczne, poradzą sobie z rozwiązaniem prostych zadań i zagadek matematycznych.</p> <p>W związku z obniżeniem wieku obowiązku szkolnego, a co za tym idzie obecnością w klasie dzieci sześciolletnich, podczas realizacji treści edukacji matematycznej dominować będą metody czynnościowego nauczania matematyki. Daje ono dziecku szansę na przejście z etapu myślenia konkretno- wyobraźniowego na poziom abstrakcji w sposób łagodny, z uwzględnieniem możliwości rozwojowych dziecka i z zastosowaniem indywidualizacji nauczania. Brany będzie pod uwagę poziom myślenia operacyjnego oraz uwzględniane ćwiczenia sprzyjające rozwojowi tego myślenia u dzieci sześciolletnich i siedmioletnich (za Edytą Gruszczyk- Kolczyńską).</p>	
KSZTAŁTOWANIE PODSTAWOWYCH	<p>Uczeń:</p> <p>a) ustala równoliczność mimo obserwowanych zmian w układzie elementów w porównywanych zbiorach 7.1.a;</p> <p>b) porównuje liczebności zbiorów używając znaków $<$, $>$, $=$;</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<p>UMIEJĘTNOŚCI MATEMATYCZNYCH W ZAKRESIE CZYNNOŚCI UMYŚLOWYCH</p>	<p>c) układa obiekty według podanego warunku (w serie rosnące i malejące), numeruje je, wybiera obiekt w takiej serii, określa następne i poprzednie 7.1.b;</p> <p>d) klasyfikuje obiekty: tworzy kolekcje np. zwierzęta, zabawki, rzeczy do ubrania 7.1.c;</p> <p>e) w sytuacjach trudnych i wymagających wysiłku intelektualnego zachowuje się rozumnie, dąży do wykonania zadania 7.1.d;</p> <p>f) określa położenie przedmiotów na płaszczyźnie i w przestrzeni. Wyprowadza kierunki od siebie i innych osób 7.1.e;</p> <p>g) dostrzega symetrię; zauważa, że jedna figura jest powiększeniem lub pomniejszeniem drugiej 7.1.f;</p> <p>h) rozpoznaje i nazywa podstawowe figury geometryczne, tworzy z nich różne kompozycje;</p> <p>i) kontynuuje i samodzielnie tworzy regularny wzór (np. szlaczek) 7.1.f.</p>
<p>KSZTAŁTOWANIE PODSTAWOWYCH UMIEJĘTNOŚCI MATEMATYCZNYCH W ZAKRESIE LICZENIA</p>	<p>Uczeń:</p> <p>a) zapisuje liczby cyframi w zakresie 20, sprawnie liczy obiekty, wymienia kolejne liczebniki od wybranej liczby, także wspak (zakres do 20). Dostrzega regularność dziesiętkowego systemu liczenia 7.2.a;</p> <p>b) wyznacza sumy i różnice manipulując obiektami lub rachując na zbiorach zastępczych, sprawnie dodaje i odejmuje w zakresie 10, poprawnie zapisuje te działania 7.2.b;</p> <p>c) praktycznie posługuje się dodawaniem i odejmowaniem 7.2.c;</p> <p>d) sprawnie dodaje i odejmuje w zakresie 20 z przekroczeniem progu dziesiętkowego (na konkretach i bez), poprawnie zapisuje te działania;</p> <p>e) praktycznie posługuje się umiejętnością liczenia pełnymi dziesiątkami do 100;</p> <p>f) rozwiązuje proste zadania z treścią przedstawione słownie w konkretnej sytuacji, stosuje znaki działań i zapis cyfrowy 7.2.d;</p> <p>g) samodzielnie układa zadania do przedstawionej sytuacji;</p> <p>h) rozwiązuje zadania nietypowe i zagadki matematyczne;</p> <p>i) w zadaniach nietypowych wskazuje brak lub nadmiar danych;</p>
	<p>Uczeń:</p>

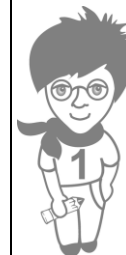

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<p>KSZTAŁTOWANIE PODSTAWOWYCH UMIEJĘTNOŚCI MATEMATYCZNYCH W ZAKRESIE POMIARU</p>	<p>a) praktycznie posługuje się linijką 7.3.a; b) porównuje pomiary długości wyrażone w centymetrach; c) potrafi ważyć przedmioty; różnicuje przedmioty cięższe, lżejsze; wie, że towar w sklepie jest pakowany według wagi 7.3.b; d) potrafi zaplanować zakupy; e) rozumie pojęcie kilogram; f) odmierza płyny kubkiem i miarką litrową 7.3.c; g) rozumie pojęcie litr; h) nazywa dni w tygodniu i miesiące i pory w roku; orientuje się, do czego służy kalendarz i potrafi z niego korzystać; rozpoznaje czas na zegarze (pełne godziny) w takim zakresie, który pozwala mu orientować się w ramach czasowych szkolnych zajęć i domowych obowiązków 7.3.d; i) oblicza upływ czasu na zegarze (pełne godziny); j) praktycznie posługuje się połową i ćwiartką.</p>
<p>KSZTAŁTOWANIE PODSTAWOWYCH UMIEJĘTNOŚCI MATEMATYCZNYCH W ZAKRESIE OBLICZEŃ PIENIĘŻNYCH</p>	<p>Uczeń: a) praktycznie posługuje się monetami i banknotami do wartości 20 zł; b) posługuje się pojęciem długu, wie, że należy go spłacić 7.4.b; c) zna wartość nabywczą monet, potrafi dokonać zakupów 7.4.a; d) wie, co to znaczy gromadzić oszczędności i umie wyznaczyć cel oszczędzania.</p>

<p>Zajęcia komputerowe</p>		
<p>BEZPIECZNE POSŁUGIWANIE SIĘ KOMPUTEREM</p>	<p>Uczeń: a) praktycznie posługuje się komputerem w podstawowym zakresie 8.1; b) bezpiecznie korzysta z komputera, nie naraża własnego zdrowia 8.2; c) rozsądnie korzysta z komputera 8.3;</p>	

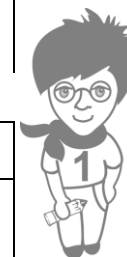

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	<p>d) posługuje się tabletem i telefonem komórkowym w podstawowym zakresie;</p> <p>e) pod kierunkiem nauczyciela korzysta z edukacyjnych programów multimedialnych.</p>
--	---

Edukacja techniczna	
POZNAWANIE I OBSŁUGA URZĄDZEŃ	<p>Uczeń:</p> <p>a) wie, jak ludzie wykorzystywali dawniej i dziś siły przyrody (wiatr, wodę); majsterkuje (np. latawce, wiatraczki, tratwy 9.1.a;</p> <p>b) praktycznie poznaje działanie podstawowych sprzętów gospodarstwa domowego i posługuje się nimi 9.1.b;</p> <p>c) buduje z różnorodnych przedmiotów dostępnych w otoczeniu, np. szafas, namiot, wagę, tor przeszkód; w miarę możliwości konstruuje urządzenia techniczne z gotowych zestawów do montażu np. dźwigi, samochody, samoloty, statki, domy 9.1.c.</p>
BEZPIECZEŃSTWO WŁASNE I INNYCH	<p>Uczeń:</p> <p>a) dba o ład i porządek w miejscu pracy i zabawy (sprząta po sobie, pomaga innym) 9.2.a;</p> <p>b) zna zagrożenia wynikające z niewłaściwego używania narzędzi i urządzeń technicznych 9.2.b;</p> <p>c) bezpiecznie porusza się po drogach i korzysta ze środków komunikacji 9.2.c;</p> <p>d) wie, jak trzeba zachować się w sytuacji wypadku, np. umie powiadomić dorosłych, zna telefony alarmowe 9.2.c.</p>

Wychowanie fizyczne	
SPRAWNOŚĆ FIZYCZNA I ZDROWIE	<p>Uczeń:</p> <p>a) aktywnie, zgodnie z przyjętymi regułami bierze udział w zajęciach sportowych 10.1;</p> <p>b) potrafi prawidłowo posługiwać się piłką (chwytać piłkę, rzucać nią do celu i na odległość, toczyć ją i kołtować) 10.2 a ;</p> <p>c) pokonuje przeszkody naturalne i sztuczne 10.2.b,</p> <p>d) wykonuje ćwiczenia równoważne 10.2.c;</p> <p>e) zachowuje prawidłową postawę podczas siedzenia w ławce i nie tylko 10.3;</p>

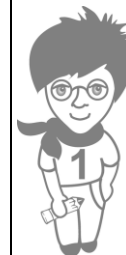
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	<p>f) wie, że choroby są zagrożeniem dla zdrowia i że można im zapobiegać poprzez: szczepienia ochronne; właściwe odżywianie się, aktywność fizyczną, przestrzeganie higieny 10.4;</p> <p>g) właściwie zachowuje się w sytuacji choroby 10.4;</p> <p>h) wie, że nie może samodzielnie zażywać lekarstw i stosować środków chemicznych (np. środków czystości, środków ochrony roślin) 10.5;</p> <p>i) wie, że dzieci niepełnosprawne znajdują się w trudnej sytuacji i pomaga im 10.6.</p>
Etyka	
WARTOŚCI ETYCZNE	<p>Uczeń:</p> <p>a) współpracuje w zabawach i w sytuacjach zadaniowych, przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej oraz w świecie dorosłych (grzecznie zwraca się do innych, ustępuje osobom starszym miejsca, podaje upuszczony przedmiot itp.) 11.1;</p> <p>b) nie niszczy otoczenia - rozumie, że nie można dążyć do zaspokojenia swoich pragnień kosztem innych 11.2;</p> <p>c) zdaje sobie sprawę z tego, jak ważna jest prawdomówność, stara się przeciwstawiać kłamstwu i obmowie 11.3;</p> <p>d) wie, że nie wolno zabierać cudzej własności bez pozwolenia, pamięta o oddawaniu pożyczonych rzeczy i nie niszczy ich 11.4;</p> <p>e) w sytuacjach codziennych niesie pomoc potrzebującym 11.5;</p> <p>f) rozumie sytuację dzieci wychowujących się w trudnych warunkach i dlatego wie, że nie należy chwalić się bogactwem ani dokucać dzieciom, które wychowują się w trudniejszych warunkach 11.6.</p>

IV. Treści kształcenia i oczekiwane osiągnięcia uczniów w klasie II

(Treści wykraczające poza *Podstawę programową* zostały zaznaczone pogrubioną czcionką.)

MY BLIŻEJ ŚWIATA - ŚWIAT BLIŻEJ NAS
KLASA DRUGA

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Edukacja polonistyczna

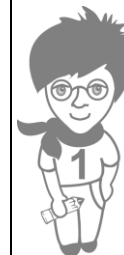
Podczas zajęć edukacji polonistycznej w dalszym ciągu skupiać się będziemy wokół rozwijania umiejętności czytania, pisania i wypowiedzania się. Uczniowie wdrażani będą do większej samodzielności w pracy oraz do systematyczności. Będą uczyć się korzystać z różnych źródeł wiedzy i informacji. Niezwykle ważne będzie głośne i ciche czytanie ze zrozumieniem. Będą czytać fragmenty lektur i prezentować ich treść w różny sposób: opowiadanie, testy, zagadki, ilustracje. W II klasie proponujemy organizację klasowych i szkolnych konkursów na najpiękniejszy zeszyt, wzorową recytację oraz konkurs na własną twórczość literacką (krótka rymowanka).

Proponowane metody osiągnięcia celów:

Burza mózgów, dywanik pomysłów, trening czytania, drama, gry i zabawy.

W klasie II nadal dominującymi metodami osiągnięcia celów będą metody aktywizujące. Nacisk kładziony będzie na rozwijanie umiejętności prezentacji przeczytanych tekstów oraz na ich analizie. Dzieci wdrażane będą do stawiania pytań i udzielanie na nie pełnych odpowiedzi. Stwarzane im będą sytuacje, w których trzeba podjąć decyzję czy ocenę sytuacji/ postępowania bohatera itp. Redagowanie tekstów typu zaproszenie (np. na urodziny), zaproszenie do włączenia się w organizowaną akcję, ogłoszenie (np. o organizowanej akcji, o konkursie, o spotkaniu z ciekawym człowiekiem), tworzenie plakatów, pisanie listów, to między innymi sposoby na rozwijanie świadomego redagowania wypowiedzi pisemnych. W dalszym ciągu dzieci będą wykorzystywały technologię TIK. Poza korzystaniem z zamieszczonych w obudowie programu "My bliżej świata, świat bliżej nas" filmów, prezentacji, animacji czy programów multimedialnych, korzystać będą z zasobów Internetu podczas zajęć wyszukując potrzebne informacje, zdjęcia, opracowania, teksty. Będą podejmowały próby kontaktowania się z nauczycielem drogą mailową wysyłając na wskazany adres poczty elektronicznej wykonaną pracę czy przygotowaną inną informację (np. korzystając z komputera w bibliotece szkolnej). Uzione będą bezpiecznego korzystania z Internetu.

Zakres tematyczny	Przewidywane osiągnięcia ucznia w zakresie umiejętności, wiadomości i sprawności
KULTURA POROZUMIEWANIA SIĘ	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) poprawnie prowadzi rozmowy z rówieśnikami i osobami dorosłymi 1.1.a; b) słownie dokonuje opisu przedmiotu lub sytuacji 1.3.a; c) uważnie słucha wypowiedzi innych, analizuje je i na tej podstawie wypowiada swoje zdanie 1.1.a; d) formułuje wypowiedzi, buduje poprawne zdania, wypowiadając się na podany temat z zastosowaniem zabarwienia emocjonalnego adekwatnego do sytuacji 1.1.b;

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	<p>e) swobodnie wypowiada się na temat utworów literackich 1.1.c;</p> <p>f) poszerza zasób słownictwa w wyniku prowadzonych obserwacji, eksperymentów i doświadczeń.</p>
UMIEJĘTNOŚĆ CZYTANIA I PISANIA	<p>Uczeń:</p> <p>a) samodzielnie czyta niektóre pozycje literackie przeznaczone dla pierwszego etapu edukacyjnego 1.2.d;</p> <p>b) głośno i płynnie czyta teksty;</p> <p>c) czyta z podziałem na role – wyróżnia dialog;</p> <p>d) czyta ze zrozumieniem 1.1.c;</p> <p>e) pisze poprawnie zgodnie z zasadami kaligrafii 1.3.f;</p> <p>f) wykazuje czujność ortograficzną i gramatyczną, komentuje pisownię wyrazów „trudnych”;</p> <p>g) prawidłowo przepisuje tekst, stosuje podstawowe skróty 1.3.g;</p> <p>h) pisze z pamięci i ze słuchu, stosując poznane zasady ortografii 1.3.f;</p> <p>i) korzysta ze słownika ortograficznego.</p>
TWORZENIE WYPOWIEDZI	<p>a) pod kierunkiem nauczyciela pisze krótkie formy wypowiedzi takie jak: opis, opowiadanie 1.3.a.</p> <p>b) układa i pisze listy oraz życzenia stosując obowiązujące zasady 1.3.a;</p> <p>c) samodzielnie tworzy i zapisuje kilkudzaniowe wypowiedzi 1.3.a;</p>
Język obcy nowożytny	
	<p>Uczeń:</p> <p>a) ma bogatszą rozbudowaną świadomość językową;</p> <p>b) jest oswojony z językiem obcym angielskim i zainteresowany inną kulturą;</p> <p>c) rozumie prosty kontekst komunikacyjny sytuacji;</p>

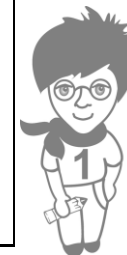

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	<ul style="list-style-type: none"> d) rozumie sens prostego tekstu, potrafi reagować na niego werbalnie, odpowiada na proste pytania do tekstu; e) sam nazywa przedmioty i używa ich nazw na zajęciach; f) utożsamia się z postaciami realnymi i ze świata fantazji, jest wrażliwy na ich emocje i losy; g) rozwija umiejętność koncentracji na zdaniu językowym; h) czyta i pisze proste wyrazy i zdania krótkie teksty.
--	--

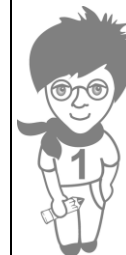

Edukacja muzyczna	
TWORZENIE I ODBIÓR MUZYKI	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) indywidualnie i zbiorowo śpiewa piosenki z repertuaru dziecięcego 3.1.a; b) zna nazwy solmizacyjne i literowe dźwięków; c) śpiewa gamę C-dur; d) wie, do czego służy pięciolinia, klucz wiolinowy, nuty; e) umie zapisać na pięciolinii przy pomocy nut dźwięki gamy; f) gra na flecie prostym gamę C-dur i proste melodie; g) reaguje ruchem na zmiany tempa, dynamiki, wysokości dźwięków 3.1.a; h) używa instrumentów perkusyjnych, tworząc proste akompaniamenty do piosenek i zabaw ruchowych 3.1.a; i) rozpoznaje i nazywa głosy ludzkie (sopran, bas).
Edukacja plastyczna	
INTERPRETACJA PLASTYCZNA ŚWIATA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) samodzielnie wykonuje prace plastyczne na podstawie utworów literackich, muzycznych oraz własnych przeżyć 4.2; b) projektuje prace użytkowe z zastosowaniem symetrii 4.2.b; c) używa barw podstawowych i pochodnych oraz właściwie je nazywa 4.2.a;

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

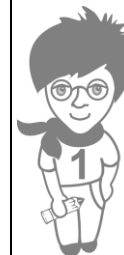
	<ul style="list-style-type: none"> d) samodzielnie tworzy barwy pochodne; e) używa barw ciepłych i zimnych oraz poprawnie je nazywa 4.2.a; f) uwzględniania w swoich pracach właściwych proporcji, wielkość i perspektywę ; g) swobodnie wypowiada się w różnych technikach plastycznych; h) używa materiałów nietypowych w działalności plastycznej; i) dostrzega zmiany zachodzące w przyrodzie i potrafi je zilustrować (praca projektowa); j) tworzy przedmioty charakterystyczne dla sztuki ludowej regionu, w którym mieszka i nie tylko (np. wycinanki kurpiowskie, lepienie z gliny); k) tworzy w programie Power Point prace plastyczne na dowolny temat.
<p><u>Edukacja społeczna</u></p> <p>W klasie II nadrzędną rolę spełniać będzie kształtowanie umiejętności współpracy w grupie i przyjmowania ról przydzielonych przez grupę. Uczniowie podejmować będą próby samodzielnego formułowania wniosków opartych na obserwacjach dotyczących funkcjonowania grupy rówieśniczej i uczyć się przejmowania odpowiedzialności za swoje postępowanie.</p> <p>Odwiedzać będą instytucje i organizacje lokalne ucząc się w ten sposób przedsiębiorczości, rozwijając swoje zainteresowania i poszerzając swoją wiedzę o najbliższym otoczeniu. Uczestniczyć będą w lokalnych wydarzeniach typu: wystawa, akcja charytatywna, lokalne święto czy ważne lokalne wydarzenie. Pod kierunkiem nauczyciela planować będą trasę wyprawy typu: biwak, wycieczka do lasu, sadu, na łąkę oraz ustalać jej przebieg i uzgadniać potrzebne materiały, pomoce, prowiant. Opracują zasady bezpieczeństwa podczas takich wypraw.</p>	
<p>ZGODNA WSPÓŁPRACA Z INNYMI</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) odróżnia dobro od zła, stara się być sprawiedliwym i prawdomównym; nie krzywdzi słabszych i pomaga potrzebującym 5.1; b) rozumie rolę współpracy w każdej grupie społecznej, wypełnia powierzone zadania; c) swobodnie nawiązuje kontakty z rówieśnikami i osobami dorosłymi ; d) odgrywa różne role w grupie, zarówno te atrakcyjne jak i mniej atrakcyjne oraz podejmuje role i postępuje zgodnie z przyjętymi zasadami danej roli;

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

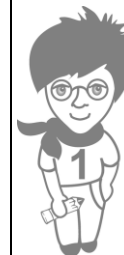
	<ul style="list-style-type: none"> e) prowadzi dialog zarówno z dorosłymi jak i rówieśnikami, przedstawia swój punkt widzenia, szanuje argumenty innych; f) zgodnie bawi się w grupie rówieśniczej, dostrzega wkład pracy innych 5.2; g) przejmuje odpowiedzialność za swoje czyny i poczynania grupy; h) zna symbole narodowe, rozumie swą przynależność narodową i wymienia nazwy państw sąsiadujących z Polską, rozpoznaje flagę i hymn Unii Europejskiej 5.8; i) przestrzega zasad bezpieczeństwa w stosunku do siebie i innych.
<p style="text-align: center;"><u>Edukacja przyrodnicza</u></p> <p>W klasie II w dalszym ciągu główny nacisk kładziony będzie na umiejętność formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących przyrody, prowadzenie doświadczeń i eksperymentów przyrodniczych o wyższym stopniu trudności. Naturalna ciekawość poznawcza dzieci na temat otaczającego świata będzie rozbudzana poprzez realizację projektów edukacyjnych. Metoda ta, jako wiodąca w programie "My bliżej świata, świat bliżej nas" /poznana przez uczniów w klasie I/, w klasie II stawiać będzie przed uczniami nowe zadania, realizacja których wymagać będzie więcej samodzielności niż w klasie I. Już pod koniec klasy drugiej dzieci mają okazję autonomicznie planować swoje prace badawcze, wykonywać je oraz dokumentować. Natomiast nauczyciel obserwuje ich działania i pomaga w ich realizacji, gdy to konieczne.</p> <p>Kontynuowany będzie udział w akcjach charytatywnych. Ponadto uczniowie w związku z tym, że w I klasie zostali pasowani na Młodych Ekologów, będą próbowali swoich sił – w miarę możliwości - w konkursach ekologicznych organizowanych w szkole i poza nią, happeningach ekologicznych, akcjach typu: Sprzątanie Świata, Ekologiczny Pierwszy Dzień Wiosny, Dzień Niezapominajki.</p>	
<p>ROZUMIENIE ŚWIATA ROŚLIN I ZWIERZĄT</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wymienia zmiany zachodzące w przyrodzie w różnych porach roku 6.5; b) wie, jakie prace wykonuje się w poszczególnych porach roku w ogrodzie, w sadzie, na polu, na łące; zna narzędzia wykorzystywane podczas tych prac ; c) potrafi wymienić i nazwać część podziemną i nadziemną roślin warzywnych i ozdobnych; d) wskazuje części jadalne warzyw; e) zna sposoby przechowywania i przetwarzania owoców i warzyw; f) nazywa i rozróżnia rośliny kwiatowe;

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	<ul style="list-style-type: none"> g) nazywa i rozpoznaje krzewy i drzewa owocowe 6.1.a; h) świadomie chroni przyrodę, nie śmieci, wyjaśnia znaczenie ciszy w parku i w lesie 6.1.e; i) rozumie pojęcia: ssak, ptak. Zna budowę ssaka i ptaka; j) wie, jakie korzyści ma człowiek ze zwierząt hodowlanych ; k) pomaga zwierzętom przetrwać zimę i upalne lato; l) bierze udział w akcjach na rzecz zwierząt w schronisku (np. koce i karma dla schroniska, przytuliska); m) obserwuje i prowadzi pod kierunkiem nauczyciela doświadczenia i eksperymenty przyrodnicze o wyższym stopniu trudności, dokonuje ich analizy, wskazuje przyczynę i skutek, formułuje wnioski; n) bierze aktywny udział w projektach edukacyjnych; o) uczestniczy w akcjach ekologicznych (Sprzątanie Świata, Ekologiczny Pierwszy Dzień Wiosny, Dzień Niezapominajki, Dzień Ziemi), happeningach, konkursach ekologicznych organizowanych na terenie szkoły i poza nią.
MIEJSCE ZAMIESZKANIA,	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) rozdziela pojęcia miasto i wieś, dostrzega różnice między tymi środowiskami. Zna zajęcia ludzi mieszkających na wsi i w mieście; b) wymienia nazwy miast i wsi sąsiadujących z jego miejscem zamieszkania; c) rozumie pojęcia krajobraz, elementy krajobrazu 6.3; d) podejmuje działania na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku; wspólnie z rodzicami segreguje śmieci w gospodarstwie domowym, stosuje ekologiczne opakowania, zna ich oznaczenia, podaje przykłady działań ekologicznych, bierze w nich udział .

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

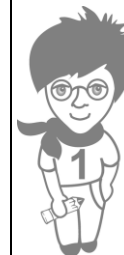
Edukacja matematyczna

W klasie II szczególną uwagę zwracamy na rozwijanie myślenia matematycznego. Służyć temu będą wspólnie układane gry planszowe, szarady, rebusy, łamigłówki matematyczne. Poprzez zabawę będziemy kształtować u dzieci umiejętność korzystania z podstawowych narzędzi matematyki w życiu codziennym (zabawa w sklep, stację meteorologiczną, „mali geodeci” itp.) Uczniowie będą samodzielnie rozwiązywali zadania nietypowe (np. z nadmiarem lub niedoborem danych), łamigłówki, tzw. „Zadanka Liczmanka”

**KSZTAŁTOWANIE PODSTAWOWYCH
UMIEJĘTNOŚCI MATEMATYCZNYCH
W ZAKRESIE LICZENIA**

Uczeń:

- a) zapisuje liczby dwucyfrowe i odczytuje je 7.2 ;
- b) dodaje i odejmuje na konkretach i bez w zakresie 50, z przekroczeniem progu dziesiętkowego 7.4;
- c) porównuje dwie dowolne liczby dwucyfrowe w zakresie 50, używa znaków <, >, =; 7.3
- d) wskazuje pozycję cyfry w liczbie (dziesiątki, jedności);**
- e) potrafi poprawnie zapisać liczby słowami;**
- f) wskazuje podane liczby na osi liczbowej;**
- g) stosuje prawo łączności i przemienności dodawania;**
- h) rozwiązuje zadania jedno i dwudziałaniowe. Układa proste zadania do podanej formuły;**
- i) rozwiązuje zadania nietypowe (np. z nadmiarem lub niedoborem danych) oraz łamigłówki, tzw. „Zadanka Liczmanka”;**
- j) praktycznie stosuje zdobytą wiedzę podczas zabaw dydaktycznych (zabawa w sklep);**
- k) stosuje w praktyce porównywanie różnicowe (o tyle więcej, o tyle mniej) 7.7;
- l) rozumie mnożenie jako skrócony zapis dodawania jednakowych składników ;**
- m) biegle mnoży i dzieli w zakresie 50; 7.5;
- n) stosuje w praktyce i rozpoznaje liczby parzyste i nieparzyste;**
- o) rozwiązuje szarady, rebusy, łamigłówki matematyczne;**
- p) pod kierunkiem nauczyciela układa proste gry planszowe**

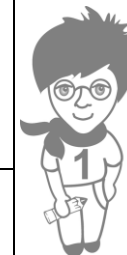

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<p>KSZTAŁTOWANIE PODSTAWOWYCH UMIEJĘTNOŚCI GEOMETRYCZNYCH</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) nazywa i wskazuje w otoczeniu odcinki prostopadłe i równoległe; b) umie narysować podstawowe figury geometryczne; c) kreśli linie: proste, łamane, krzywe i odcinki 7.17.
<p>KSZTAŁTOWANIE PODSTAWOWYCH MATEMATYCZNYCH UMIEJĘTNOŚCI DOTYCZĄCYCH POMIARU</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zapisuje poprawnie datę, wymienia nazwy miesięcy i zapisuje ich kolejność za pomocą znaków rzymskich 7.13, 7.14;; b) wykonuje proste obliczenia kalendarzowe 7.14; c) praktycznie posługuje się zegarem – dokonuje prostych obliczeń zegarowych, poprawnie posługuje się godzinami i minutami; zna i rozumie pojęcia: godzina, pół godziny, kwadrans 7.15; d) mierzy długości różnych elementów, stosuje jednostki: metr, centymetr 7.9; e) praktycznie posługuje się: kilogram, dekagram; rozumie pojęcie ważenia 7.10; f) praktycznie posługuje się pojęciami: litr, pół litra 7.11; g) stosuje w praktyce obliczenia pieniężne 7.8.

<p>Zajęcia komputerowe</p>	
<p>BEZPIECZNE POSŁUGIWANIE SIĘ KOMPUTEREM</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) potrafi bezpiecznie korzystać z komputera 8.2; b) wie, na czym polega i dlaczego jest ważne prawidłowe korzystanie z komputera 8.5.a; c) swobodnie posługuje się tabletem i telefonem komórkowym; d) korzysta z edukacyjnych programów multimedialnych 8.2.
<p>KSZTAŁTOWANIE UMIEJĘTNOŚCI DOTYCZĄCYCH KORZYSTANIA Z KOMPUTERA I INTERNETU</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wykorzystuje w praktyce przybornik edytora grafiki Point i potrafi z niego korzystać do tworzenia własnych projektów graficznych, potrafi dołączyć napisy 8.4.b;

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	<p>b) pisze na komputerze proste teksty posługując się edytorem tekstowym Word Pad i dokonuje w nich zmian 8.4.a;</p> <p>c) potrafi pracować z programami multimedialnymi zgodnie z instrukcją 8.2;</p> <p>d) świadomie korzysta z Internetu – przegląda strony internetowe o podanym adresie 8.3.a.</p>
--	--

Edukacja techniczna	
POZNAWANIE I OBSŁUGA URZĄDZEŃ	<p>Uczeń:</p> <p>a) potrafi dobrać odpowiednie materiały do wykonywanej pracy – rozróżnia właściwości materiałów 9.2.a;</p> <p>b) czyta i rozumie proste instrukcje, tworzy własne instrukcje obsługi wybranych urządzeń</p> <p>c) zna i stosuje zasady bezpieczeństwa w czasie obsługi prostych urządzeń technicznych (odkurzacz, latarka, komputer) 9.3.b;</p> <p>d) samodzielnie projektuje prace techniczne i wykonuje je zgodnie z projektem 9.2.a.</p>
BEZPIECZEŃSTWO WŁASNE I INNYCH	<p>Uczeń:</p> <p>a) potrafi utrzymać porządek w miejscu swojej pracy, sprząta po sobie oraz pomaga innym w utrzymaniu porządku 9.3.a;</p> <p>b) ostrożnie obchodzi się z urządzeniami, lekami, środkami ochrony roślin, środkami czystości i sprzętami itp. Zna zagrożenia wynikające z ich niewłaściwego używania;</p> <p>c) bezpiecznie porusza się w ruchu drogowym; wie, że w czasie wypadku należy wezwać odpowiednią pomoc 9.3.c.</p>

Wychowanie fizyczne	
SPRAWNOŚĆ FIZYCZNA, ZDROWIE I PRACA ZESPOŁOWA	<p>Uczeń:</p> <p>a) zgodnie z poleceniem nauczyciela reaguje na komendy i przyjmuje pozycje wyjściowe i ustawienia do ćwiczeń 10.2.a;</p> <p>b) zna i poprawnie używa przyborów i przyrządów wykorzystywanych na zajęciach ruchowych 10.4.e;</p> <p>c) przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas ćwiczeń ruchowych 10.4.a;</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	<ul style="list-style-type: none"> d) zgodnie bawi się i ćwiczy w zespole, przestrzega ustalonych reguł i zasad 10.1; e) radzi sobie w sytuacjach porażki i zwycięstwa, wie jak należy się wówczas zachować 10.3.d; f) rozumie znaczenie zdrowej rywalizacji; g) rozumie potrzebę aktywności fizycznej oraz jej znaczenie dla prawidłowego rozwoju 10.4.b; h) dba o higienę osobistą 10.4.a, i) bierze aktywny udział w marszobiegu trwającym co najmniej 10 min.10.1.a; j) potrafi utrzymać równowagę na ławeczce, k) rzucać piłką do celu, chwytać, kozłować 10.2.a, l) skakać na skakance 10.2.b; m) pokonywać tory przeszkód 10.2.b, n) skakać wzwyż i w dal z miejsca z prawidłowym odbiciem ; o) sprawnie wykonuje ćwiczenia równoważne bez przyboru 10.2.c;
Etyka.	
WARTOŚCI ETYCZNE	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) w relacjach z rówieśnikami nawiązuje więzi koleżeńskie i przyjacielskie 11.6; b) w kontaktach z rówieśnikami przestrzega obowiązujących zasad i reguł11.1; c) potrafi dokonać własnej prezentacji; d) rozumie i akceptuje własne i cudze uczucia, potrafi rozpoznać, wyrazić i nazwać uczucia i emocje; e) dostrzega i nazywa swoje umiejętności; f) rozwija swoje zainteresowania. Podejmuje zadania na miarę swoich możliwości; g) dokonuje samooceny swojego zachowania; h) akceptuje ludzi pochodzących z innych krajów, innej narodowości, wyznania, rasy czy przekonań11.2; i) wykazuje tolerancję w stosunku do ludzi chorych, biednych i niepełnosprawnych11.3.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

V. Treści kształcenia i oczekiwane osiągnięcia uczniów w klasie III

(Treści wykraczające poza *Podstawę programową* zostały zaznaczone pogrubioną czcionką.)

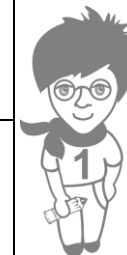
MY BLIŻEJ ŚWIATA - ŚWIAT BLIŻEJ NAS	
KLASA TRZECIA	
<u>Edukacja polonistyczna</u>	
<p>W klasie trzeciej mocny nacisk kładziony jest na ćwiczenie umiejętności czytania ze zrozumieniem, samodzielnego tworzenia wypowiedzi pisemnych, wypowiedzania się. Ćwiczona jest umiejętność autoprezentacji i prezentacji swoich dokonań oraz wyników pracy, formułowania wniosków i argumentowania swoich racji. Występują tu elementy występów „publicznych” na forum klasy i szkoły. Stwarzane są możliwości udziału uczniów w małych formach teatralnych i występów przed szerszą publicznością. Przez cały okres edukacji wczesnoszkolnej zachęca się uczniów do systematycznego czytania, korzystania z biblioteki oraz podejmowania prób własnej twórczości literackiej.</p> <p>Proponujemy zorganizowanie „Dnia talentów” podczas którego każde dziecko będzie mogło zaprezentować swoje uzdolnienia czy pasje.</p> <p>Proponowane metody osiągnięcia celów: burza mózgów, dywanik pomysłów, trening czytania, drama, gry i zabawy, drzewko decyzyjne i inne metody aktywizujące.</p>	
Zakres tematyczny	Przewidywane osiągnięcia ucznia w zakresie umiejętności, wiadomości i sprawności
KORZYSTANIE Z INFORMACJI	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) potrafi uważnie słuchać wypowiedzi i korzystać z przekazywanych informacji 1.1.a; b) czyta ze zrozumieniem teksty przeznaczone dla dzieci na pierwszym etapie edukacyjnym i potrafi wyciągnąć z nich wnioski 1.1.b; c) wyszukuje w tekście potrzebne informacje 1.1.c; d) korzysta ze słowników i encyklopedii przeznaczonych dla dzieci w I etapie edukacyjnym oraz innych źródeł 1.1.c;

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

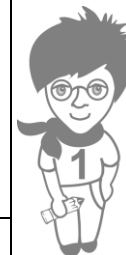
	e) zna i potrafi korzystać z następujących form użytkowych takich jak: życzenia, zaproszenie; zawiadomienie, list, notatka do kroniki 1.1.d.
ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) bogaci zasób słownictwa poprzez kontakt z dziełami literackimi, przejawia wrażliwość estetyczną 1.2.a; b) dokonuje analizy tekstów literackich i wierszy 1.2.b; c) potrafi zaznaczyć w tekście literackim wybrane fragmenty, określić czas i miejsce akcji, wskazać głównych bohaterów 1.1.b; d) uwzględnia właściwą interpunkcję i intonację podczas czytania tekstów i recytacji wierszy 1.2.c; e) ma potrzebę kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci, czyta wybrane przez siebie i wskazane przez nauczyciela książki, wypowiada się na ich temat 1.2.d; f) potrafi korzystać z podręczników i zeszytów ćwiczeń oraz innych środków dydaktycznych pod kierunkiem nauczyciela 1.2.e.
TWORZENIE WYPOWIEDZI	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) potrafi wypowiadać się w różnych formach ustnie i pisemnie: kilkudzaniowa wypowiedź, krótkie opowiadanie, opis, list prywatny, życzenia, zaproszenie 1.3.a; b) dobiera właściwe formy komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych 1.3.b; c) prowadzi wywiady (np. wywiad z mamą); d) swobodnie tworzy teksty literackie; e) zadaje pytania i udziela odpowiedzi, prezentuje własne zdanie na dany temat, poszerza zasób słownictwa i struktur składniowych 1.3.c; f) kulturalnie wypowiada się stosując zwroty grzecznościowe, poprawnie artykułuje głoski, akcentuje wyrazy, stosuje pauzy i właściwą intonację we wszystkich rodzajach zdań 1.3.d; g) porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej, wskazuje różnicę między literą i głoską, doskonali umiejętność wyróżniania

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

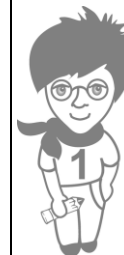
	<p>samogłoski i spółgłoski, potrafi podzielić wyrazy na sylaby, oddzielić wyrazy w zdaniu, a zdania w tekście 1.3.e;</p> <p>h) pisze czytelnie i estetycznie, uwzględnia zasady kaligrafii podczas pisania, dba o poprawność gramatyczną, ortograficzną i interpunkcyjną 1.3.f;</p> <p>i) doskonali technikę i tempo pisania;</p> <p>j) przepisuje teksty, pisze z pamięci i ze słuchu, w miarę możliwości samodzielnie realizuje pisemne zadania domowe 1.3.g.</p>
<p>Język obcy nowożytny</p>	
	<p>Uczeń:</p> <p>a) wie, że ludzie posługują się różnymi językami i ma świadomość, że aby się z nimi porozumieć trzeba się uczyć języka obcego, jest zmotywowany do nauki;</p> <p>b) reaguje werbalnie i niewerbalnie na proste polecenia nauczyciela;</p> <p>c) rozumie sens wypowiedzi ze słuch;</p> <p>d) potrafi odtworzyć proste scenki;</p> <p>e) rozpoznaje zwroty stosowane na co dzień i potrafi się nimi posługiwać;</p> <p>f) rozróżnia znaczenie wyrazów o podobnym brzmieniu;</p> <p>g) rozumie ogólny sens krótkich opowiadań i baśni wspomaganych za pomocą obrazów, gestów;</p> <p>h) rozumie sens prostych dialogów w historyjkach obrazkowych (także w nagraniach audio i wideo);</p>
<p>Edukacja muzyczna</p>	
	<p>Uczeń:</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

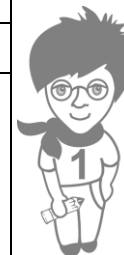
<p>ODBIÓR MUZYKI</p>	<p>zna i potrafi zastosować następujące rodzaje aktywności muzycznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) śpiewa w grupie i indywidualnie piosenki 3.1.a; b) śpiewa z pamięci hymn narodowy 3.1.a; c) realizuje sylabami rytmicznymi, gestem oraz ruchem proste rytmy i wzory rytmiczne – reaguje ruchem na puls rytmiczny i jego zmiany, zmiany tempa, metrum i dynamiki (maszeruje, biega, podskakuje) 3.1.a; d) potrafi zatańczyć podstawowe kroki i figury krakowiaka, polki oraz innego prostego tańca ludowego 3.1.a; e) wskazuje podstawowe elementy muzyki(melodia, rytm, wysokość dźwięku, akompaniament, tempo, dynamika) i znaki notacji muzycznej (potrafi wyrazić za pomocą ruchu czas trwania wartości rytmicznych, nut, pauz) 3.1.b; f) rozróżnia i wyraża środkami pozamuzycznymi charakter emocjonalny muzyki, rozpoznaje utwory wykonane: solo i zespołowo, na chór i orkiestrę 3.1.c; g) rozróżnia głosy ludzkie (sopran, bas, alt, tenor) oraz instrumenty muzyczne (fortepian, gitara, skrzypce, trąbka, flet, perkusja; rozpoznaje podstawowe formy muzyczne- AB, ABA (wskazuje ruchem lub gestem ich kolejne części) 3.1.c; h) aktywnie słucha muzyki, bierze udział w koncertach muzycznych i potrafi właściwie zachować się podczas koncertu 3.1.c; i) rozwija swoje zainteresowania muzyczne poprzez samokształcenie lub udział w zespołach muzycznych na terenie szkoły i poza nią.
<p>TWORZENIE MUZYKI</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tworzy proste ilustracje dźwiękowe do tekstów i obrazów 3.2.a; b) tworzy improwizacje ruchowe do muzyki 3.2.a; c) improwizuje głosem i za pomocą instrumentów wg ustalonych zasad 3.2.b; d) potrafi wykonać proste utwory, interpretuje je zgodnie z ich rodzajem i funkcją 3.2. c; j) gra proste rytmy i wzory rytmiczne na instrumentach perkusyjnych oraz proste melodie i akompaniamenty na instrumentach melodycznych (flet prosty) 3.1.a; e) zna i samodzielnie zapisuje na pięciolinii nazwy solmizacyjne i literowe dźwięków, używa do zapisów klucza

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

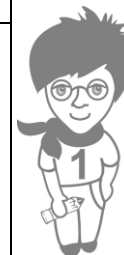
	wiolinowego i nut.
Edukacja plastyczna	
PERCEPCJA SZTUKI	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) określa swoją przynależność kulturową poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami, tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym 4.1.a; b) bierze udział w życiu kulturalnym środowiska, wie o istnieniu placówek kultury działających na rzecz środowiska 4.1.a; c) korzysta z przekazów medialnych ora z korzysta z ich wytworów w swojej działalności twórczej zgodnie z elementarną wiedzą o prawach autora 4.1.b.
EKSPRESJA PRZEZ SZTUKĘ	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) posługuje się środkami wyrazu plastycznego takimi jak: kształt, barwa, faktura – w kompozycji na płaszczyźnie i w przestrzeni(stosuje określone materiały, narzędzia i techniki plastyczne) w podejmowanej działalności twórczej 4.2.a; b) realizuje proste projekty w zakresie form użytkowych, w tym służące kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia oraz upowszechnianiu kultury w środowisku szkolnym (stosując określone narzędzia i wytwory przekazów medialnych) 4.2.b; c) rozwija swoje zainteresowania związane ze sztuką poprzez samokształcenie, udział w kołach plastycznych w szkole i poza nią; d) bierze udział w konkursach plastycznych o zasięgu szkolnym i szerszym.
RECEPCJA SZTUKI	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) potrafi wymienić i rozróżnić dziedziny działalności twórczej człowieka takie jak: architektura, sztuki plastyczne oraz inne określone dyscypliny sztuki (fotografika, film) i przekazy medialne (telewizja, Internet), a także rzemiosło artystyczne i sztukę ludową 4.3.a; b) rozpoznaje wybrane dzieła architektury i sztuk plastycznych należące do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury;

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

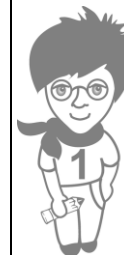
	opisuje je, posługując się podstawowymi terminami właściwymi dla tych dziedzin działalności twórczej 4.3.b.
<p>Edukacja społeczna</p> <p>W klasie III uczniowie ukształtują umiejętność myślenia naukowego dotyczącego społeczeństwa poprzez aktywny udział w imprezach organizowanych przez społeczność lokalną. Wdrażani będą do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym. Stwarzane będą możliwości, aby uczniowie interesowali się problemami własnej miejscowości, dostrzegali problemy lokalne i podejmowali próby ich rozwiązania, np. metodami aktywnymi jak burza mózgów, drzewko decyzyjne. Uczniowie będą mieli możliwość udziału w różnych kołach przedmiotowych, prezentowania własnych umiejętności na pokazach, a także brania udziału w konkursach o różnym zasięgu. We współpracy z Radą Rodziców organizowane będą kiermasze na rzecz potrzebujących, loterie, ponadto dzieci będą zachęcane do udziału w akcjach charytatywnych organizowanych na terenie szkoły i poza nią, np.: Pomóż dzieciom przetrwać zimę, akcja :Nakrętka”, itp. Kształtowane będzie poczucie przynależności do rodziny, regionu i narodu.</p>	
<p>ZGODNA WSPÓŁPRACA Z INNYMI</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) nabywa umiejętności odróżniania dobra od zła, bycia sprawiedliwym i prawdomównym oraz niesienia pomocy potrzebującym 5.1; b) potrafi ocenić swoje postępowanie i postępowanie innych; c) podejmuje obowiązki domowe i rzetelnie je wypełnia, identyfikuje się ze swoją rodziną i jej tradycjami 5.2; d) rozumie sytuację ekonomiczną rodziny i dostosowuje do niej swe oczekiwania 5.2; e) stosuje formy grzecznościowe wobec rówieśników i dorosłych, rozumie potrzebę utrzymywania dobrych relacji z sąsiadami, chętnie pomaga innym, szanuje prawo innych do wypoczynku i pracy 5.3; f) jest tolerancyjny, wie, że ludzie mają równe prawa niezależnie od ich odmienności 5.4; g) zna i respektuje prawa i obowiązki ucznia i kolegi, aktywnie włącza się w życie klasy i szkoły 5.5; h) aktywnie uczestniczy w imprezach organizowanych przez lokalną społeczność, zna najbliższą okolicę, tradycje i obiekty regionu, w którym mieszka; dba o miejsca i obiekty, z których korzysta 5.6; i) wymienia nazwy kilku państw europejskich i ich charakterystyczne symbole i tradycje, zapoznaje się z wybranymi książkami autorów obcojęzycznych, uczy się gier i zabaw sportowych o pochodzeniu europejskim, zna ich nazwy

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

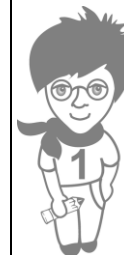
	<p>i odnośniki w języku polskim;</p> <p>j) chętnie bierze udział w akcjach charytatywnych na rzecz osób potrzebujących;</p> <p>k) zna polskie symbole narodowe i najważniejsze wydarzenia historyczne 5.7;</p> <p>l) potrafi wymienić ludzi szczególnie zasłużonych dla miejscowości 5.7;</p> <p>m) wie, jaki zawód wykonują jego najbliżsi i znajomi, rozumie rolę pracy w życiu człowieka 5.8;</p> <p>n) zna zagrożenia ze strony ludzi; potrafi powiadomić dorosłych o wypadku, zagrożeniu, niebezpieczeństwie; zna numery telefonów: pogotowia ratunkowego, straży pożarnej, policji oraz ogólnopolski numer alarmowy (112) 5.9.</p>
<p><u>Edukacja przyrodnicza</u></p> <p>W klasie III uczniowie wdrażani będą do większej samodzielności i przejmowania odpowiedzialności za prowadzone obserwacje, doświadczenia i eksperymenty. . Klasa trzecia to kolejne samodzielnie podejmowane przez uczniów inicjatywy już na etapie planowania własnej pracy i nauki oraz oceny ich skuteczności podczas realizacji projektów edukacyjnych. Uczniowie włączani będą do planowania projektów edukacyjnych, szkolnych konkursów ekologicznych, apeli o tematyce ekologicznej oraz akcji zgodnych z kalendarzem imprez ekologicznych. Ponadto będą próbowali swoich sił w organizowaniu między innymi takich działań jak: wydawanie okolicznościowych folderów ekologicznych (np. na temat segregacji odpadów), organizowaniu akcji charytatywnej na rzecz schroniska dla zwierząt, organizowaniu ekologicznej choinki i ptasiej stołówki. W każdej klasie proponowane jest zorganizowanie Dnia Zielonego Myślenia.</p>	
<p>ROZUMIENIE ŚWIATA ROŚLIN I ZWIERZĄT</p>	<p>Uczeń:</p> <p>a) prowadzi obserwacje i proste doświadczenia przyrodnicze 6.1;</p> <p>b) samodzielnie prowadzi proste doświadczenia- dokonuje analizy i wiąże przyczyny ze skutkiem;</p> <p>c) formułuje wnioski na podstawie obserwacji otaczającej rzeczywistości;</p> <p>d) poznaje i nabywa umiejętności opisu życia w wybranych ekosystemach takich jak: las, pole, łąka, działka szkolna, zbiorniki wodne 6.2;</p> <p>e) zna wybrane zwierzęta egzotyczne. Rozpoznaje faunę i florę typową dla wskazanych regionów Polski 6.4;</p> <p>f) interesuje się światem przyrody, np.: gromadzi eksponaty przyrody nieożywionej (kamienie, muszle, pióra, itp.);</p> <p>g) potrafi wymienić zależności przyrody od pór roku 6.5.</p>
<p>PROSTE DOŚWIADCZENIA-</p>	<p>Uczeń:</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UMIEJĘTNOŚCI PRAKTYCZNE	<p>a) nazywa i wskazuje typowe elementy krajobrazów Polski: nadmorskiego, nizinnego, wyżynnego oraz górskiego 6.3;</p> <p>b) wymienia nazwy niektórych roślin i zwierząt będących w Polsce pod ochroną;</p> <p>c) pokazuje na mapie miejsce swojego zamieszkania, określa rolę stolicy w państwie;</p> <p>d) przeprowadza pod kierunkiem nauczyciela doświadczenia (stany skupienia wody), zna znaczenie powietrza i wody dla życia 6.7;</p> <p>e) wykorzystuje proste przyrządy (lupa, lornetka) podczas prowadzenia obserwacji;</p> <p>f) prowadzi kalendarz pogody w wykorzystaniem prostego edytora rysunkowego;</p> <p>g) przygotowuje pod kierunkiem nauczyciela zagonki do siewu warzyw na działce szkolnej.</p>
TROSKA O ZDROWIE ROZUMIENIE ZJAWISK PRZYRODY	<p>Uczeń:</p> <p>a) wskazuje i nazywa części ciała i organy wewnętrzne człowieka i wybranych zwierząt (np. serce, płuca, żołądek) 6.8;</p> <p>b) przestrzega podstawowych zasad racjonalnego odżywiania się, rozumie konieczność profilaktyki zdrowotnej oraz stosowania się do zaleceń stomatologa i lekarza 6.9;</p> <p>c) nabywa umiejętność dbania o zdrowie i bezpieczeństwo swoje i innych (na miarę swoich możliwości) 6.10;</p> <p>d) orientuje się w zagrożeniach ze strony świata przyrody, a także w zagrożeniach, takich jak powódź, burza, huragan, śnieżycy, lawina itp.; wie, jak trzeba się zachować w takich sytuacjach 6.10;</p> <p>e) interesuje się przyrodą i systematycznie poszerza swoją wiedzę, np.: poprzez udział w kołach zainteresowań działających w szkole i poza nią;</p> <p>f) rozumie podstawowe zjawiska przyrodnicze, np.: wpływ światła słonecznego na cykliczność życia na Ziemi, pory roku.</p>
OCHRONA PRZYRODY	<p>Uczeń:</p> <p>a) uzasadnia konieczności ochrony przyrody w swoim środowisku i podejmuje działania na rzecz jej ochrony (segregacja śmieci) 6.6;</p> <p>b) wskazuje zniszczenia w przyrodzie powodowane nierozsądną działalnością człowieka (wypalanie łąk, zaśmiecanie lasów, nadmierny hałas, kłusownictwo) 6.6;</p>

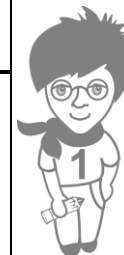

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

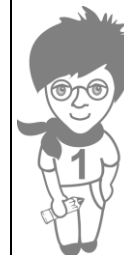
	<p>c) dostrzega wpływ przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin 6.7;</p> <p>d) bierze udział w konkursach ekologicznych organizowanych w szkole i poza nią;</p>
<p><u>Edukacja matematyczna</u></p> <p>W klasie III edukacja matematyczna prowadzi będzie do rozwijania matematycznego myślenia naukowego. Uczniowie będą samodzielnie opracowywać przykładowe zadania i brać udział w konkursach matematycznych sprawdzających ich wiedzę i umiejętności. Proponowane konkursy to:</p> <p>„Liczmanek- mistrz mnożenia”,</p> <p>„Liczmanek- mistrz łamigłówek matematycznych”,</p> <p>„Liczmanek- mistrz turnieju „Jeden z Dziesięciu”. Ponadto uczniowie będą mieli możliwość udziału w konkursach pozaszkolnych, np.: <i>Kangurek</i>.</p> <p>Sprawnie będą liczyć w zakresie 100 i 1000. Rozwiążą większość zadań złożonych. Poradzą sobie z zadaniami wymagającymi logicznego myślenia. Pomogą im w tym również <i>zadanka Liczmana</i>..</p>	
<p>SPRAWNOŚĆ RACHUNKOWA</p>	<p>Uczeń:</p> <p>a) liczy w przód i w tył po jeden i dziesiątkami w zakresie 100 i setkami od danej liczby do zakresie 1000; 7.1;</p> <p>b) zapisuje cyframi i odczytuje liczby w zakresie 1000; 7.2;</p> <p>c) słownie i z użyciem znaków $>$, $<$, $=$ porównuje dowolne dwie liczby w zakresie 1000; 7.3</p> <p>d) dodaje i odejmuje liczby w zakresie 100 stosując algorytm dodawania i odejmowania pisemnego;</p> <p>e) sprawdza odejmowanie za pomocą dodawania; 7.4</p> <p>f) zna tabliczkę mnożenia, sprawdza wyniki dzielenia za pomocą mnożenia 7.5;</p> <p>g) rozwiązuje proste równania jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka 7.6;</p> <p>h) rozwiązuje proste i złożone zadania tekstowe (w tym zadania na porównywanie różnicowe, ale bez porównywania ilorazowego) 7.7;</p> <p>i) rozwiązuje zadania matematyczne o podwyższonym stopniu trudności;</p> <p>j) bierze udział w konkursach matematycznych o zasięgu szkolnym i szerszym, np.: Kangurek.</p>
	<p>Uczeń:</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

<p>KSZTAŁTOWANIE PODSTAWOWYCH UMIEJĘTNOŚCI MATEMATYCZNYCH WYKORZYSTYWANYCH W ŻYCIU CODZIENNYM</p>	<p>a) praktycznie posługuje się pieniędzmi, zna pojęcia cena, ilość, wartość 7.8;</p> <p>b) mierzy i zapisuje wynik pomiaru długości, szerokości i wysokości przedmiotów oraz odległości; posługuje się jednostkami miary: mm, cm, m; wykonuje łatwe obliczenia dotyczące tych miar (bez zamiany jednostek) 7.9</p> <p>c) stosuje wyrażenia dwumianowane w zapisie wyników pomiaru;</p> <p>d) używa pojęcia kilometr w sytuacjach życiowych np. jechaliśmy autobusem 27 kilometrów (bez zamiany na metry) 7.10;</p> <p>e) praktycznie posługuje się wagą, używa określeń: kilogram, pół kilograma, dekagram, gram; wykonuje proste obliczenia z wykorzystaniem tych miar 7.10;</p> <p>f) potrafi odmierzyć płyny różnymi miarkami; używa określeń: litr, pół litra, ćwierć litra 7.11;</p> <p>g) praktycznie posługuje się termometrem (bez konieczności posługiwania się liczbami ujemnymi) 7.12;</p> <p>h) odczytuje i zapisuje liczby rzymskie od I do XII; 7.13;</p> <p>i) podaje i zapisuje daty; zna kolejność dni tygodnia i miesięcy; porządkuje chronologicznie daty; w sytuacjach życiowych wykonuje obliczenia kalendarzowe 7.14;</p> <p>j) odczytuje wskazania zegarów w systemach 12 i 24 godzinnym, posługuje się pojęciami: godzina, pół godziny, kwadrans, minuta; wykonuje proste obliczenia zegarowe na pełnych godzinach 7.15.</p>
<p>KSZTAŁTOWANIE POJĘĆ GEOMETRYCZNYCH</p>	<p>Uczeń:</p> <p>a) rozpoznaje i nazywa: koła, kwadraty, prostokąty i trójkąty (również nietypowe, położone w różny sposób oraz w sytuacji, gdy figury zachodzą na siebie) 7.16;</p> <p>b) rysuje odcinki o podanej długości (w centymetrach) 7.16;</p> <p>c) oblicza obwody trójkątów, kwadratów i prostokątów (w centymetrach) 7.16;</p> <p>d) potrafi dorysować drugą połowę figury symetrycznej 7.17;</p> <p>e) rysuje figury w powiększeniu i pomniejszeniu 7.17;</p> <p>f) zachowuje i kontynuuje rytm w prostych motywach (np. szlaczki, rozety) 7.17;</p> <p>g) doskonali umiejętność orientacji w przestrzeni, określa położenie obiektów względem różnych punktów odniesienia</p>

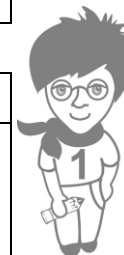

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

podczas sporządzania mapy i ćwiczeń terenowych;

Zajęcia komputerowe

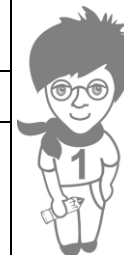
<p>BEZPIECZNE POSŁUGIWANIE SIĘ KOMPUTEREM</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) umie obsługiwać komputer, samodzielnie uruchamia i wyłącza programy 8.1; b) sprawnie posługuje się myszką i klawiaturą 8.1.a; c) nazywa główne elementy zestawu komputerowego 8.1.b; d) stosuje zasady bezpiecznego korzystania z komputera jako urządzenia zasilanego prądem; e) wie, że długotrwała praca przy komputerze męczy wzrok, nadwyręża kręgosłup, ogranicza kontakty społeczne, stosuje zasady higieny pracy, odpowiednie oświetlenie, prawidłowa postawa siedząca, racjonalne wykorzystanie czasu pracy 8.5.a; f) nazywa i rozpoznaje zagrożenia wynikające z korzystania z komputera i Internetu i ich wpływu na zdrowie emocjonalne, kontakty społeczne i bezpieczeństwo 8.5.b.
<p>KORZYSTANIE Z KOMPUTERA</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tworzy własne lub ukierunkowane przez nauczyciela proste schematy rysunkowe z wykorzystaniem wybranego edytora grafiki 8.4.b; b) tworzy proste dokumenty tekstowe zapisuje je na dysku, dokonuje modyfikacji, wpisuje za pomocą klawiatury litery, cyfry i inne znaki, wyrazy i zdania 8.4.a; c) sprawnie posługuje się programami i grami edukacyjnymi, rozwijając swoje zainteresowania, korzysta z opcji w programach 8.2; d) odtwarza animacje i prezentacje multimedialne 8.3.c.
<p>KORZYSTANIE Z INTERNETU</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wyszukuje w Internecie strony przeznaczone dla dzieci bądź wskazane przez nauczyciela 8.3.a; b) korzysta z wyszukiwarki w pozyskiwaniu wiadomości, dostrzega elementy aktywne, nawiguje po stronach w określonym

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

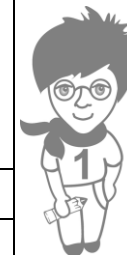
	zakresie 8.3.b; c) wie, że nie należy nadmiernie korzystać z komputera, Internetu i multimediiów, potrafi zastosować się do ograniczeń 8.5.c.
Edukacja techniczna	
URZĄDZENIA TECHNICZNE	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zna sposoby wytwarzania przedmiotów codziennego użytku, np. mebli domów, itp. 9.1.a; b) rozpoznaje rodzaje maszyn i urządzeń: transportowych (samochody, statki, samoloty), wytwórczych (narzędzia, przyrządy), informatycznych(komputer, laptop, telefon komórkowy)9.1.b; c) rozróżnia budowle (budynki mieszkalne, biurowe, przemysłowe, mosty, tunele, wieże) i urządzenia elektryczne (latarka) 9.1.b; d) potrafi określić wartość urządzeń technicznych pod względem cech użytkowych (łatwa lub trudna obsługa), ekonomicznych (tanie lub drogie w zakupie lub użytkowaniu), estetycznych (ładne lub brzydkie) 9.1.c; e) podaje własne pomysły rozwiązań technicznych: planuje kolejne czynności, dobiera odpowiednie materiały(papier, drewno, metal, tworzywo sztuczne, materiały włókiennicze) oraz narzędzia 9.2.a; f) rozumie potrzebę organizowania działania technicznego: pracy indywidualnej i zespołowej 9.2.b; g) potrafi samodzielnie odmierzyć potrzebną ilość materiału, ciąć papier i tekturę, dokonać montażu modeli papierowych i z tworzyw sztucznych, korzystając z prostych instrukcji i schematów rysunkowych 9.2.c; h) w miarę możliwości potrafi dokonać montażu obwodów elektrycznych, szeregowych i równoległych z wykorzystaniem gotowych zestawów 9.2.c.
BEZPIECZEŃSTWO WŁASNE I INNYCH	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) dba o bezpieczeństwo własne i innych 9.3; b) utrzymuje ład: porządek i higienę w miejscu pracy 9.3.a; c) właściwie i zgodnie z przeznaczeniem używa narzędzi i urządzeń technicznych 9.3.b; d) bezpiecznie porusza się po drogach (w tym na rowerze) 9.3.c;

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

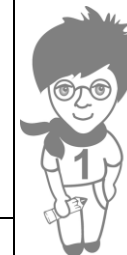
	<ul style="list-style-type: none"> e) bezpiecznie korzysta ze środków komunikacji 9.3.c; f) zna zasady zachowania się w razie wypadku 9.3.c; g) zna i podaje z pamięci numery alarmowe; h) wie, do jakiego wypadku wezwać daną służbę ratowniczą.
Wychowanie fizyczne	
SPRAWNOŚĆ FIZYCZNA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) realizuje marszobiegi trwający co najmniej 15 minut 10.1.a; b) umie wykonać próbę siły mięśni brzucha oraz próbę gibkości dolnego odcinka kręgosłupa 10.1.b;
TRENING ZDROWOTNY	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) przyjmuje prawidłowe pozycje wyjściowe i ustawienia do ćwiczeń oraz wykonuje przewrót w przód 10.2.a; b) skacze przez skakankę, wykonuje przeskoki jednonóż i obunóż nad niskimi przeszkodami 10.2.b; c) wykonuje ćwiczenia równoważne bez przyboru, z przyborem i na przyrządzie 10.2.c.
REKREACJA I WYPOCZYNEK	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) posługuje się piłką, rzuca, chwyta, kołtuje, odbija, prowadzi piłkę 10.3.a; b) przestrzega zasad poruszania się po drogach, jeździ w dozwolonym miejscu np. na rowerze, wrotkach 10.3.b; c) aktywnie bierze udział w zabawach, minigrach, grach terenowych i zawodach sportowych respektując reguły i podporządkowując się decyzjom sędziego 10.3.c; d) potrafi zachować się w sytuacji zwycięstwa i porażki 10.3.d.
BEZPIECZEŃSTWO I EDUKACJA ZDROWOTNA	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) rozumie potrzebę stosowania potrzebnych dla zdrowia zabiegów higienicznych (np. mycia zębów, codziennego mycia całego ciała), dba o czystość odzieży (pamięta o zmianie bielizny) 10.4.a; b) wie, jakie znaczenie dla zdrowia ma właściwe odżywianie i aktywność fizyczna 10.4.b; c) przyjmuje właściwą postawę np. siedząc w ławce, siedząc przy stole 10.4.d;

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	<ul style="list-style-type: none"> d) przestrzega zasad bezpiecznego zachowania się w trakcie zajęć ruchowych; posługuje się przyborami sportowymi zgodnie z ich przeznaczeniem 10.4.e; e) rozumie, że samodzielne zażywanie lekarstw przez dzieci jest zabronione 10.4.c; f) potrafi wybrać bezpieczne miejsce do zabaw i gier ruchowych; wie do kogo zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia 10.4.f.
Etyka.	
WARTOŚCI ETYCZNE	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) jest tolerancyjny dla różnic między ludźmi, wie, że wszyscy mają równe prawa, okazuje szacunek osobom starszym 11.1; b) stara się nieść pomoc potrzebującym, dążąc do własnych celów, nie krzywdzi innych 11.2; c) umie rozpoznawać i nazywać swoje emocje, ma poczucie odpowiedzialności za swoje postępowanie; d) stara się być prawdomówny i wie, jak ważna jest odwaga przeciwstawiania się kłamstwu i obmowie, potrafi z tej perspektywy oceniać zachowania bohaterów utworów literackich 11.3; e) szanuje cudzą własność, wie, że należy naprawić wyrządzoną szkodę 11.4; f) umie nawiązywać relacje koleżeńskie i przyjacielskie, pielęgnuje je w miarę swoich możliwości, starannie dobiera przyjaciół 11.5; g) wie, że jest częścią przyrody, chroni ją i szanuje, nie niszczy swojego otoczenia 11.6.

VI. Planowanie pracy w klasach I –III

Program "My bliżej świata świat bliżej nas" wdrażany będzie w oparciu o scenariusze zajęć zawierające:

- nietypowe zadania matematyczne wymagające kreatywności oraz logicznego myślenia-
tzw. Zadanka Liczmanka,
- ciekawostki Liczmanka zawierające informacje wykraczające poza Podstawę
programową (odkrycia nowoczesnej nauki) z zakresu m. in. matematyki, przyrody,
społeczeństwa oraz szeroko rozumianej nauki,
- zabawy relaksacyjne i integracyjne,
- gry dydaktyczne autorskie oraz projektowane i wykonywane przez uczniów,
- animacje, filmy edukacyjne, nagrania oraz aktywne sposoby nauczania.

Dzięki temu uczniowie nauczą się wykorzystywać wiedzę w praktyce, ukształtują umiejętność myślenia naukowego dotyczącego przyrody i społeczeństwa.

Dokonywać się to będzie również szczególnie w oparciu o realizację projektów edukacyjnych. Każde opracowanie projektu edukacyjnego zawiera cele ogólne i szczegółowe oraz:

- przygotowanie projektu (w tym: zainicjowanie, podział zadań dla ucznia i nauczyciela, potrzebne materiały),
- wykonanie projektu (opis sposobu realizacji, harmonogram działań, terminy realizacji zadań dla uczniów i nauczyciela, przewidywany efekt),
- Zakończenie projektu (opis prezentacji i oceny oraz ewaluacji projektu),
- materiały dodatkowe dla nauczyciela (kontrakt, opis stosowanych metod, konkursy, zagadki, karty oceny prezentacji)
- materiały dodatkowe dla ucznia (karty pracy, karty oceny pracy własnej, karty oceny pracy grupy).

Informacje na temat zainicjowania i przygotowania danego projektu, instrukcje oraz wskazówki dla nauczycieli będą zamieszczane w opracowaniach i zindywidualizowane dla każdego tematu.

Podczas realizacji projektów edukacyjnych kształtowana jest również umiejętność naukowego myślenia poprzez:

- rozbudzenie ciekawości poznawczej dzieci, które już z natury uwielbiają stawiać pytania i poszukiwać na nie odpowiedzi,
- poszukiwanie informacji w różnorodnych źródłach w celu prowadzenia badań,
- planowanie oraz prowadzenie obserwacji, doświadczeń i eksperymentów,
- dokumentowanie prowadzonych badań przyrodniczych,
- formułowanie wniosków,
- prezentowanie wyników pracy na forum klasy i szkoły,
- stosowanie metod aktywizujących, aby uczniowie dostrzegali i rozwiązywali postawione przez nimi zadania, np. burza mózgów, metoda pytań Osborna, poker kryterialny, myślące kapelusze, śnieżna kula, dywanik pomysłów, itp.

Materiał treściowy projektu edukacyjnego uporządkowany jest według następującego schematu:

- informacje ogólne o projekcie,
- cele ogólne i szczegółowe,
- faza I – Przygotowanie projektu:

- zainicjowanie projektu,

- organizacja grup uczniowskich,
- faza II – Wykonanie projektu:
  - sposób realizacji,
  - harmonogram działań,
- faza III – Zakończenie projektu:
  - sposób prezentacji i oceny projektu,
  - ewaluacja,
- literatura,
- dodatkowe materiały:
  - kontrakt,
  - opis proponowanych metod oraz zabaw,
  - zadanka Liczmanka – karty pracy ucznia,
  - karty oceny pracy ucznia i grupy,
  - karty oceny prezentacji i projektu.

W każdej klasie realizowanych jest sześć projektów edukacyjnych. Projekty są zaznaczone w skróconym rozkładzie materiału nauczania dla każdej klasy. Przykładowe tematy projektów, to: "Zakładamy kącik przyrody", "Dlaczego liście spadają?", "Jak radzą sobie rośliny zimą?", "Poszukujemy wiosny", "Do czego roślinom potrzebne są kwiaty?". Przygotowanie do realizacji projektu trwa od kilku do kilkunastu dni. Gotowe opracowania projektów zamieszczone w obudowie są jedynie propozycją dla uczniów i nauczyciela. Zadania podczas trwania projektu realizowane są w grupach. Doboru grup może dokonywać nauczyciel. Daje mu to kolejną możliwość indywidualizacji pracy uczniów oraz możliwość doboru zadań dostosowanych do możliwości dzieci sześciolletnich jak i siedmioletnich.

Podczas realizacji projektów edukacyjnych uczniowie korzystają z nowoczesnych technologii wyszukując potrzebne informacje, oglądając filmiki oraz prezentacje czy rozwiązując zadania interaktywne.

Praca metodą projektów edukacyjnych wpływa na rozwijanie myślenia naukowego oraz wzbogacanie w sposób naturalny słownictwa uczniów o terminologię naukową. Służą również różnym sposobom poznawania świata i rozbudzaniu ciekawości poznawczej. Sprzyjają rozwijaniu umiejętności uczenia się.

W procesie dydaktycznym wykorzystywane będą nowoczesne technologie informacyjne. Służyć temu będą opracowane programy multimedialne stanowiące jeden z elementów obudowy dydaktycznej programu. Programy te wykorzystywane będą podczas realizacji zajęć. Poza tym realizacja programu wymaga korzystania z Internetu oraz posługiwania się technologią informacyjną i komunikacyjną. Wyszukiwania w Internecie stron wskazanych przez nauczyciela, korzystania z wyszukiwarki w celu pozyskiwania wiadomości. Dbając o rozwój kreatywności i twórczości dzieci Technologia Informacyjna i Komunikacyjna wykorzystywana będzie podczas przygotowywania prezentacji, wysyłania meili, wykonywania rysunków z wykorzystaniem wskazanego programu. Wykorzystywane będą aplikacje i oprogramowanie, którym dysponuje szkoła. Proponujemy wykorzystywanie uzdolnień i zainteresowań dzieci dotyczących TIK i włączanie ich do przygotowywania różnych materiałów z wykorzystaniem Technologii Informacyjnej i Komunikacyjnej.

Kształtowaniu przedsiębiorczości służyć będą:

- praca w grupach,
- uświadamianie sobie swoich mocnych i słabych stron,
- udział w akcjach (np. charytatywnych) realizowanych pod kierunkiem nauczyciela lub samodzielnie,
- wycieczki do przedsiębiorstw i instytucji,
- udział w spotkaniach z ciekawymi ludźmi,
- nawiązywanie kontaktów, umiejętność dyskusowania,
- planowanie swoich działań i ich realizacja,
- gry dydaktyczne typu Monopol, Sklep,
- sytuacje, zabawy, gry, podczas których dziecko podejmuje decyzje i rozwiązuje problemy
- zajęcia z wykorzystaniem technologii komputerowej.

Program „My bliżej świata, świat bliżej nas” kładzie nacisk na aktywizowanie i rozwijanie postaw twórczych uczniów w procesie nauczania- uczenia się. Realizacja programu wymaga zastosowania przez nauczyciela różnorodnych metod i form pracy z uczniem. Jest to szczególnie ważne w sytuacji, gdy obowiązek szkolny podejmują obok dzieci siedmioletnich dzieci sześciolatek. Zatem dobór metod pracy dostosowany jest do cech rozwojowych tych dzieci oraz ich inteligencji, które należy wcześniej określić. Szczególnie wartościowe są metody nauczania czynnościowego, metody gier i zabaw dydaktycznych, techniki dramowe. Jego realizacja stwarza warunki do rozwijania samodzielności, współodpowiedzialności i aktywności uczniów. Trudno wskazać jedną skuteczną metodę nauczania. O jej wyborze decyduje konkretna sytuacja pedagogiczna.

Dobór metod zależy między innymi od inwencji twórczej nauczyciela, predyspozycji zespołu klasowego i warunków szkolnych.

Zalecanymi przez nas metodami są metody aktywizujące. Wśród nich na uwagę zasługują:

- burza mózgów,
- obserwacja,
- doświadczenie,
- eksperyment,
- dywanik pomysłów,
- śnieżna kula,
- drzewko decyzyjne,
- metoda projektów edukacyjnych,
- metoda nauczania czynnościowego matematyki,
- trening czytania („czytanie w słuchawkach”),

- oraz metody relaksacyjne, zabawowe, metody integrujące grupę, metody gier i zabaw dydaktycznych.

Poza tym proponujemy również metody tworzenia i definiowania i tworzenia pojęć, metody twórczego rozwiązywania problemów, metody ewaluacyjne.

Burza mózgow – zwana inaczej fabryką pomysłów, giełdą pomysłów, sesją odroczonego wartościowania. Polega ona na podawaniu w krótkim czasie dużej liczby różnych skojarzeń, rozwiązań, które niesie wyobraźnia. Służy rozwiązywaniu problemów w sposób twórczy, rozwija sprawność umysłową, kreatywność, przełamuje opory przed przedstawieniem własnych pomysłów, pobudza wyobraźnię.

Dywanik pomysłów – metoda poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł oraz efektywnego posługiwania się technologią informacyjną. Metoda przyswajania sobie metod i technik negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów społecznych.

Śnieżna kula – technika polegająca na rozwiązywaniu określonego problemu najpierw samodzielnie, następnie w parach, czwórkach, ósemkach itd.. Daje szansę na sprecyzowanie swojego zdania na podany temat, umożliwia nabywanie doświadczenia i śledzenie procesów uzgadniania stanowisk oraz zaprezentowania wspólnie wypracowanych ustaleń.

Trening czytania – systematyczne ćwiczenia mające na celu uzyskanie maksymalnej sprawności w czytaniu, prowadzonej pod kierunkiem nauczyciela. Jest formą wspomaganie ucznia w nauce czytania oraz włączania rodziców w ten proces. Metodę opisuje Małgorzata Małyska w pozycji „Uczyć czytać, ale jak?”.

Metoda projektów edukacyjnych – jest to metoda planowania, organizowania i oceniania własnej nauki. Metoda efektywnego porozumiewania się w różnych sytuacjach, prezentacji własnego punktu widzenia, przygotowania się do publicznych wystąpień, metoda stosowania zdobytej wiedzy w praktyce. Istota jej polega na tym, że uczniowie samodzielnie realizują duże zadanie/ obszerniejsze niż zadawane prace domowe/ nauczyciel określa ramy projektu.

Projekt edukacyjny jako wiodąca metoda w innowacyjnym programie "My bliżej świata, świat bliżej nas" rozwija myślenie naukowe, umiejętność uczenia się i rozwiązywania problemów oraz umiejętności społeczne. Metoda ta wpływa na innowacyjność programu oraz sprzyja indywidualnemu podejściu do każdego ucznia z uwzględnieniem jego cech rozwojowych.

Czynnościowe nauczanie matematyki – głównym celem metody jest zdobywanie przez ucznia wiedzy na drodze rozwiązywania zadań powiązanych z rzeczywistością, bliskich dziecku. Jedną z fundamentalnych zasad czynnościowego nauczania matematyki jest organizowanie sytuacji problemowych wymagających zastosowania trzech rodzajów operacji: konkretnych, wyobrażeniowych i abstrakcyjnych. Uczniowie manipulując konkretnymi dokonują operacji matematycznych, następnie przedstawiają je za pomocą umownych liczmanów, na koniec dokonują zapisu działania za pomocą znaków matematycznych.

Wymienione metody sprzyjają rozwijaniu i kształtowaniu kreatywności, postaw twórczych uczniów w procesie nauczania. Uczą planowania i organizowania własnej pracy, rozwiązywania problemów,

współpracy w grupie. Podczas zajęć dzieci pracują samodzielnie, a nauczyciel ukierunkowuje ich aktywność, działanie. Podczas zajęć uczeń staje się badaczem, który doświadczając uczy się coraz więcej. Uczy się argumentować, dyskutować, wymieniać spostrzeżenia, mówić o wynikach. Podczas poznawania naukowych koncepcji i metod uczeń rozwija umiejętność formułowania wypowiedzi pisemnych i ustnych. Sposób przekazywania dziecku treści nauczania, język są dostosowane zarówno dla dziecka sześciolatniego jak i siedmioletniego.

W edukacji wczesnoszkolnej zajęcia prowadzone są w sposób zintegrowany i zgrupowane są w bloki tematyczne. Realizacja bloku tematycznego może trwać kilka dni. Ważne jest, by realizację bloku rozpoczynać w taki sposób, aby rozbudzić w dzieciach naturalną ciekawość, która prowadzi do uruchomienia procesu myślenia.

Innowacyjny program „*My bliżej świata, świat bliżej nas*” zawiera bloki tematyczne miesięczne (jednakowe dla klasy 1,2,3), których nazwy inspirowane są otaczającymi nas zjawiskami przyrody i bloki tygodniowe wyznaczane przez wydarzenia z życia osobistego, rodzinnego i szkolnego ucznia.

Proponowane bloki miesięczne to:

1. IX – Nowa przygoda na nas czeka.
2. X – Jesień barwami się mieni.
3. XI – Miesiąc opadających liści.
4. XII – Świat skuty lodem.
5. I – Rośliny i zwierzęta zimą.
6. II – Zima trwa nadal.
7. III – Szukamy wiosny.
8. IV- Kwiecień - obsypana przyroda.
9. V – Najpiękniejszy miesiąc w roku.
10. VI – Pożegnania, powitania.

Realizacja programu powinna brać pod uwagę zalecane warunki i sposób realizacji zawarte w *Podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych dla I etapu edukacyjnego*. Szczególny nacisk należy położyć na organizację przyrodniczego kącika tematycznego wyposażonego w podstawowy sprzęt do prowadzenia obserwacji, hodowli, doświadczeń i eksperymentów przyrodniczych. Powinny się w nim znaleźć m. in.: lupy, lornetka, mikroskop.

Kącik przez cały rok szkolny powinien być aktualizowany o materiały i charakterystyczne elementy poszczególnych pór roku. Jesienią nie może zabraknąć w kąciku owoców i warzyw, wiosną hodowli rzeżuchy i szczypiorku, zimą doświadczeń związanych z lodem i śniegiem.

Wszelkiego rodzaju zmieniające się eksponaty i prowadzone w kąciku hodowle i doświadczenia sprzyjać będą rozwijaniu myślenia naukowego. Dziecko prowadząc doświadczenia, obserwacje i eksperymenty

uczy się wiązania przyczyny ze skutkiem, rozwija logiczne myślenie, poszerza słownictwo o wyrazy z języka naukowego.

Zajęcia w zależności od realizowanych treści mogą odbywać się na terenie szkoły lub poza nią: wyjścia do parku, lasu, gospodarstwa rolniczego, sadu. Podczas tego rodzaju zajęć plenerowych wskazana jest realizacja treści matematyczno- przyrodniczych, np.: mierzenie odległości krokami, pomiar temperatury, obserwacje pogody, wyznaczanie kierunków, czy przeliczanie drzew, rozpoznawanie ich gatunków.

Wskazana jest również współpraca z instytucjami zajmującymi się przyrodą, ekologią, zdrowiem i bezpieczeństwem działającymi w środowisku lokalnym, np.: poprzez prowadzenie zajęć z udziałem policjanta, leśniczego, lekarza, strażaka, osoby odpowiedzialnej za ekologię, czy gospodarkę przestrzenną danej gminy. Cenne są również zajęcia z udziałem rodziców, którzy mogą przedstawiać swoje zawody, zajęcia, zainteresowania, czy pasje.

Proponujemy również w toku realizacji zajęć wprowadzać zróżnicowane prace domowe, które będą prowokowały do zdawania przez dziecko relacji z zajęć w szkole oraz rozmów na temat zdobywanej przez nie wiedzy. Zaangażują rodziców w proces dydaktyczny, będą mieć wpływ na kształtowanie pozytywnego obrazu szkoły, jako placówki pełniącej rolę dydaktyczną i wychowawczą, wspierającą rodziców w wychowaniu dzieci. Proponowane przez nas prace domowe, to np.: "Wybierz się z rodzicami na spacer do lasu i zbierz jesienne liście", "Zapytaj mamę/ tatę/ babcię/ dziadka, jakie były ich zabawy dzieciństwa?", "Opowiedz rodzicom, o czym dzisiaj rozmawialiśmy na zajęciach w szkole?", "Z pomocą mamy/ taty/ siostry/ brata poszukaj w Internecie informacji o...", "Prześlij pocztą elektroniczną na podany adres odpowiedź na pytanie..." /możesz skorzystać z komputera w szkolnej bibliotece/.

Przyjęliśmy zasadę, aby nie obciążać uczniów pracą domową w piątki. Chcemy, aby miały poczucie, że po całym tygodniu pracy trzeba odpocząć. Praktyka zawodowa podpowiada, że dzieci, podobnie jak dorośli, potrzebują odpoczynku. Ma to niewątpliwie przełożenie na jakość ich dalszej pracy.

Przez trzy lata dzieciom codziennie będzie towarzyszył Liczmanek, postać znajdująca się w scenariuszach, multimedialnych, kartach pracy. Wspólnie z dziećmi Liczmanek będzie zdobywał wiedzę i poszerzał ich umiejętności. Razem będą pokonywać trudności i cieszyć się sukcesami.

Ponadto Liczmanek będzie do dzieci przemawiał, wyjaśniał, pomagał w realizacji zadań. Postać ta ma szczególne znaczenie dla dzieci sześciolatków. Pomaga przejść trudny dla dziecka etap między przedszkolem a szkołą.

Elementem łączącym wszystkie bloki tematyczne będą „Wielkie pytania małych ludzi”. Proponujemy, aby w klasie pierwszej realizowane one były :

- I część podręcznika – co tydzień,
- II część – co 2 tygodnie,
- III część co 3 tygodnie
- IV część co 4 tygodnie.

W klasie II i III „Wielkie pytania małych ludzi” realizowane są raz w miesiącu.

„Wielkie pytania małych ludzi” to dzień do dyspozycji wychowawcy, z przeznaczeniem między innymi na: podsumowanie realizowanego materiału (np. w postaci projektu edukacyjnego), konkursy, turnieje, spotkania z ciekawymi ludźmi, większe doświadczenia, akcje ekologiczne i charytatywne. Jest to czas na przygotowanie ciekawych zadań dla klasy, wspólne szukanie odpowiedzi na „ważne pytania”. Może on również przybrać formę dnia otwartego dla rodziców, którzy włączani będą do realizacji różnego rodzaju zadań edukacyjnych. Mogą to być: prezentacje zawodów rodziców, warsztaty prowadzone przez nich mające na celu przedstawienie swoich zainteresowań, umiejętności i pasji. „Wielkie pytania małych ludzi” są również okazją do poznania każdego dziecka, rozpoznania jego umiejętności, zainteresowań pasji oraz możliwości stworzenia profili inteligencji poszczególnych uczniów, które wpłyną na dobór metod nauczania. Omawiany cykl sprzyja rozwijaniu przedsiębiorczości poprzez kształtowanie umiejętności społecznych. Dzieci uczą się opracowywać pytania i zadawać je, prowadzić wywiady, poszerzać wiedzę o tematykę związaną z życiem społecznym.

VII. Sposoby osiągnięcia celów:

O sukcesie ucznia w szkole decyduje wiele czynników. Jednym z nich są pierwsze doświadczenia dziecka związane ze szkołą. Dlatego też bardzo ważny jest okres adaptacyjny. Najważniejszym dniem, długo oczekiwanym przez dziecko jest pierwszy dzień w szkole. Nierzadko od tego właśnie dnia zależy kariera szkolna ucznia. Dziecko przepełnione radością spowodowaną pierwszymi doświadczeniami, oczekiwaną pochwałą oraz tym, że ktoś je zauważył i wybrał spośród innych do pełnienia roli w klasie, z zapałem przygotowuje się i czeka na kolejny dzień w szkole. To nauczyciel powinien zadbać o właściwą adaptację dziecka przekraczającego próg szkoły. Powinien zauważyć każde dziecko i dać mu odczuć, że jest ono dla niego ważne. Powinien cechować się empatią.

W głównych założeniach programu „*My bliżej świata, świat bliżej nas*” znalazło się praktyczne dochodzenie do wiedzy z wykorzystaniem naturalnych potrzeb dziecka, do których zaliczyliśmy m.in.: ruch, zabawę, aktywność, ciekawość.

Dlatego też wszystkie działania edukacyjne powinny bazować na tych potrzebach. Ważne, aby treści nauczania, język były dostosowane zarówno dla dziecka sześcioletniego jak i siedmioletniego.

Należy też pamiętać o dostosowaniu zadań wykonywanych przez dzieci na zajęciach do ich specyficznych potrzeb edukacyjnych i możliwości – indywidualizacja nauczania.

Uwzględniając teorię Gardnera proponujemy ćwiczenia rozwijające poszczególne rodzaje inteligencji uczniów. Ćwiczenia te będą wpływać na indywidualizację procesu kształcenia. Każde dziecko będzie mogło przyswajać wiedzę zgodnie ze swoimi możliwościami intelektualnymi. Uwzględniając rodzaj inteligencji poszczególnych uczniów nauczyciel ma możliwość pełnego zindywidualizowania pracy i dostosowania jej do możliwości dziecka zarówno sześcioletniego i siedmioletniego.

Ćwiczenia rozwijające inteligencję werbalną:

- opowiadania: tworzenie ich i słuchanie,
- tworzenie historyjek,
- podawanie instrukcji wykonywanej pracy,
- rozwiązywanie i układanie krzyżówek i zagadek słownych,
- pisanie listów,
- czytanie książek,
- wyszukiwanie informacji w gazetach, książkach,
- czytanie i układanie wierszy,
- przygotowywanie i prowadzenie wywiadów,
- gry słowne, dyskusje;

Ćwiczenia rozwijające inteligencję przyrodniczą:

- spacerując po okolicy (ale jak najdalej od zgiełku miasta) starać się zidentyfikować to, co słychać i widać;

- założyć grupowy ogródek;
- zwracać uwagę na otaczającą przyrodę np. kolonię mrówek, pszczoły zbierające pyłek, różę, która powoli rozkwita, pająka, który snuje sieć, kota podkradającego się do ptaka, to jak zmienia się zapach kwiatu w zależności od pory dnia;
- obserwowanie przez szkło powiększające – trawy, żuczków, mrówek. Nauka nazw krzewów, kwiatów, drzew, troska o czystość otoczenia (wskazując na wandalizm, zaśmiecanie, np. lasów, przejawy złego traktowania zwierząt);
- zdobywanie informacji o gwiazdach widocznych w nocy i o wszechświecie

Rozwijanie inteligencji logiczno - matematycznej:

- gry logiczne i strategiczne,
- zadania matematyczne,
- planowanie wycieczek,
- liczenie w pamięci,
- rozwiązywanie zagadek i problemów logicznych,
- klasyfikowanie,
- myślenie przez analogię
- stawianie hipotez i formułowanie wniosków,
- zadawanie pytań;

Rozwijanie inteligencji wizualno - przestrzennej:

- tworzenie obrazków, rysunków, prac plastycznych przestrzennych,
- wykonywanie makiet,
- praca z mapą,
- posługiwanie się wykresami i planami,
- przedstawianie informacji w postaci graficznej,
- poruszanie się w terenie według określonego kodu,
- mapy myśli,
- oglądanie dzieł sztuki (malarstwo, rzeźba).

Rozwijanie inteligencji fizyczno-kinestetycznej:

- ćwiczenia i zabawy ruchowe,
- ćwiczenia gimnastyczne,
- zabawy sprawnościowe,
- taniec,

- odgrywanie ról, pantomima, drama,
- uczenie się ruchu,
- dotykanie, rozpoznawanie kształtów, faktur;

Rozwijanie inteligencji muzycznej:

- gra na dowolnym instrumencie,
- wyklaskanie rytmu piosenki,
- rozpoznawanie melodii,
- ruch w rytmie muzyki,
- śpiewanie, wymyślanie melodii
- słuchanie muzyki przed i w czasie uczenia się,
- rytmizowanie tekstów,
- relaksacja przy muzyce,
- kreowanie wewnętrznych obrazów do podkładów muzycznych,
- wymyślanie rymów;

Rozwijanie inteligencji interpersonalnej:

- uczenie się w parach, w grupach,
- uczenie innych,
- zabawy i ćwiczenia interpersonalne,
- ćwiczenia komunikacji,
- pełnienie ról w grupie,
- praca w projektach edukacyjnych,
- udział w imprezach i uroczystościach szkolnych;

Rozwijanie inteligencji intrapersonalnej:

- obserwacja swoich emocji, uczuć, myśli np. podczas zabaw relaksacyjnych,
- bycie z samym sobą,
- pisanie, prowadzenie dziennika/ pamiętnika,
- tworzenie swojego opisu,
- rozwijanie wyobraźni poprzez marzenia;

Metody stosowane na zajęciach, stworzony klimat powinny kojarzyć się z czymś przyjemnym, relaksującym, zabawą, a nie żmudną pracą. Dzięki temu dzieci będą z niecierpliwością czekały na kolejne zajęcia. Zajęcia powinny rozpoczynać się tworzeniem sytuacji pobudzającej wyobraźnię i motywację do nauki. Pomocne mogą okazać się:

- zagadki;
- puzzle;
- krzyżówki;
- zaprezentowanie ciekawej instrukcji, obrazu, filmu itd.

Ważne jest też uświadomienie uczniom, czego będą się uczyć, a więc sprecyzowanie celu w języku ucznia. Zajęcia opierać się mają na metodach aktywizujących, w tym metodach problemowych, o których więcej pisałyśmy w rozdziale „Planowanie pracy w klasach I-III”.

Dziecko ma poszukiwać, odkrywać, tworzyć rozwiązania w wyniku swojej aktywności kierowanej przez nauczyciela, który ma stwarzać warunki i ułatwiać uczniom rozwijanie pomysłowości. Jego rolą jest pomoc w porządkowaniu i rozumieniu świata. Nauczyciel powinien uwzględniać w swojej pracy uczniów sześciolatków. Podczas, gdy dzieci siedmioletnie piszą proste zdania, sześciolatki w początkowych etapach edukacji mogą prowadzić notatki i inne zapiski posługując się przygotowanymi obrazkami lub ikonami. Mogą kończyć rozpoczęte zdanie obrazkiem. Mogą zakreślać, podkreślać, kolorować obrazki podane w formie pytania, czy odpowiedzi. Indywidualizacja pracy będzie szła w kierunku: wydłużenia czasu przeznaczonego na wykonanie zadania, dostosowaniu zadań i poleceń, ilości wykonywanych ćwiczeń, a przede wszystkim należy na zabawowym przyswajaniu umiejętności. Zamiast czytania sześciolatki słuchają tekstów czytanych przez nauczyciela, odtwarzanych lub czytanych przez inne dzieci. W pracy z klasą powinno pojawiać się więcej zabaw i różnego rodzaju ćwiczeń „na dywanie”.

Nauczyciel dążąc do osiągnięcia założonych celów powinien:

- czuwać na aktywnością uczniów – kierować działaniem, ale nie wyręczać;
- pomagać w formułowaniu wniosków;
- stwarzać warunki do poznania przez doświadczenie;
- stosować różnorodne środki dydaktyczne;
- wdrażać aktywizujące metody nauczania;
- nauczyć współpracy i współdziałania w grupie;
- przygotować do wykorzystania wiadomości i umiejętności w życiu codziennym;
- stosować indywidualizację nauczania.

Pełnej realizacji celów służyć będzie przestrzeganie zalecanych warunków i sposobów realizacji podstawy programowej zapisanych w Rozporządzeniu MEN z 27 sierpnia 2012 roku w sprawie *Podstawy programowej*. W zapisach tych zwrócono szczególną uwagę na aranżację przestrzeni klasowej. Warto ją zagospodarować tak, aby sprzyjała wielostronnej aktywności dziecka. Dziecko powinno się czuć w niej bezpiecznie i swobodnie, powinno znajdować tam miejsce do nauki, zabawy, odpoczynku. Podkreślono również rolę wyposażenia oraz kolorystykę wystroju.

VIII. Kryteria oceniania i metody sprawdzania osiągnięć ucznia

Program „*My bliżej świata, świat bliżej nas*” proponuje kryteria oceniania i metody sprawdzania osiągnięć uczniów zgodne z obowiązującymi w polskiej oświacie aktami prawnymi oraz poglądami H. Gardnera dotyczącymi inteligencji wielorakich.

Zgodnie z rozporządzeniem MEN w sprawie warunków oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych, w klasach I-III szkoły podstawowej obowiązują śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne, które mają charakter opisowy. Ocenianiu opisowemu podlegają osiągnięcia edukacyjne ucznia oraz jego zachowanie. Istotne jest, aby ocenie nie był poddawany jedynie efekt końcowy pracy, ale przede wszystkim wkład pracy, motywacja i możliwości dziecka.

Ocena opisowa pełni przede wszystkim funkcję informacyjną dla uczniów i rodziców. Stanowi ważne ogniwo przekazywania informacji o efektach edukacyjnej działalności uczniów. Daje informację dziecku o tym, co już osiągnęło, a nad czym jeszcze musi popracować. Ważne jest, aby była podana w języku ucznia. Np. „Uważniej przepisuj z tablicy, a unikniesz błędów! Bardzo podoba mi się Twój zeszyt! Jestem z Ciebie dumna!”. Kolejną funkcją oceny jest funkcja korekcyjna i kompensacyjna czyli sprecyzowanie, co trzeba zmienić w pracy z dzieckiem i które sfery w jego rozwoju należy stymulować. Natomiast funkcja motywacyjna oceny, to zachęcenie do podejmowania dalszego wysiłku, wskazanie możliwości osiągnięcia sukcesu, wzmocnienie samooceny dziecka i poczucia wiary we własne siły.

Ocena może być też podana w formie umownej w postaci stempelków, naklejek ze znaczkami, symboli, pochwał słownych, czy zapisanych słów: Brawo!, Super!. Taka forma oceniania jest szczególnie wskazana w przypadku oceniania dzieci sześciolletnich.

Proponujemy także stosowanie oceniania kształtującego. Ocena rozwojowa wskazuje w świadomy sposób dziecku jego mocne i słabe strony oraz możliwości pracy nad swoimi słabościami. Daje również zarówno dziecku jak i jego rodzicom obiektywną informację zwrotną

W pierwszych miesiącach nauki należy unikać negatywnych ocen opisowych. Dziecko nie powinno ich otrzymywać, ocena powinna zawierać dobre strony, słabsze oraz wskazówki do dalszej pracy (co i jak należy poprawić). Podstawą dokonywania oceny pracy uczniów powinna być ich obserwacja podczas wszelkiego rodzaju działań, analiza wykonywania zadań zgodnie z poleceniami, bieżące odnotowywanie aktywności, umiejętności, zaangażowania podczas zajęć.

Służyć temu będą:

- arkusze diagnozy (wstępnej i końcowej przeprowadzonej w klasie pierwszej oraz końcowej w postaci testu trzecioklasisty na zakończenie klasy trzeciej)
/wyboru narzędzi do tych badań dokonuje nauczyciel prowadzący w porozumieniu z dyrekcją szkoły/
- arkusze oceniające zachowanie ucznia, przygotowanie do zajęć i aktywność, wypełniane w miarę możliwości, każdego dnia;

/o formie prowadzenia obserwacji decyduje nauczyciel prowadzący/

- testy badające technikę czytania, co pół roku; pierwszy test po pierwszej klasie,
- testy sprawdzające umiejętność czytania ze zrozumieniem, przeprowadzane raz w miesiącu począwszy od klasy II;
- testy osiągnięć uczniów w postaci kartkówki Liczmanka,
- analiza wytworów dzieci.

Proponujemy wprowadzić ocenę koleżeńską i samoocenę.

Zachęcamy do stosowania oceniania kształtującego.

Należy systematycznie dokonywać analizy tych danych i na tej podstawie formułować ocenę i zalecenia do pracy. Wskazane jest systematyczne zapoznawanie z oceną i zaleceniami zarówno uczniów jak i rodziców. Narzędziem do szybkiego sprawdzania tempa i techniki czytania jest test zaczerpnięty z książki J. Konopnickiego „*Problem opóźnienia w nauce szkolnej*”. Mimo podeszłego wieku tego testu jest on nadal doskonałym narzędziem badawczym wyraźnie pokazującym przyrost tempa i techniki czytania (lub brak tego przyrostu).

Po przeprowadzonym teście nauczyciel przedstawia rodzicom wyniki i tak postępuje po każdym badaniu. Wyniki testu powinny być gromadzone przez nauczyciela. Na koniec klasy III powinien on zgromadzić pięć arkuszy przedstawiających wyniki testu. Będą one pomocne nauczycielowi-poloniście i innym nauczycielom przedmiotów do budowania planu pracy w następnej klasie.

Rodzaje ocen:

- wstępna – w formie diagnozy w kierunku określenia rodzajów inteligencji, mającej na celu poznanie wiedzy i umiejętności uczniów rozpoczynających klasę pierwszą. Stanowi ona podstawę do zaplanowania działań dydaktyczno - wychowawczych (uwzględnienie w pracy indywidualnych potrzeb uczniów z uwzględnieniem ich wieku rozwojowego).
- bieżąca – informuje ucznia o jego postępach w nauce i zachowaniu,
- śródroczna – to ocena redagowana po pierwszym półroczu nauki, opisuje efekty jego uczenia się i daje wskazówki oraz określa kierunek pracy zalecenia do pracy w II semestrze,
- roczna – stanowi informację o osiągnięciach ucznia kończącego edukację w danej klasie, daje wskazówki do poprawy ewentualnych braków i rozwijania talentów,
- ocena końcowa po pierwszym etapie edukacyjnym, pozwala zaplanować działania dydaktyczno – wychowawcze na kolejny etap edukacyjny ucznia.

Krystyna Rau i Irena Chodoń w książce „*Ocenianie opisowe, a rozwój dziecka*” podają: - „*Dobre ocenianie to takie, które:*

- *daje dziecku informację o tym, co już umie, nad czym musi popracować, jak daleko jest na drodze do osiągnięcia celu,*

- *uwzględnia możliwości dziecka; nie wszyscy przecież w tym samym czasie są w stanie opanować jakąś umiejętność, a niektórzy nigdy nie będą biegli w danym zakresie,*
- *bierze pod uwagę wkład prac dziecka, jego wysiłek włożony w wykonanie jakiegoś zadania*
- *nie etykietuje dzieci*
- *zachęca do dalszej pracy, uświadamia, że wysiłek się opłaca,*
- *nie pełni funkcji kary, czy nagrody*
- *nie zawiera krytyki osoby,*
- *uwzględnia postęp, jaki dokonał się w dziecku”.*

Nasz program zaleca uwzględnianie w ocenie następujących elementów:

1. Zachowanie ucznia:

wkład pracy dziecka, poziom samodzielności wykonywanych zadań, zaangażowanie w wykonanie zadania, aktywność w czasie zajęć szkolnych, respektowanie zasad życia społecznego, norm etycznych, podejmowanie działań dla dobra innych.

2. Osiągnięcia edukacyjne ucznia:

poziom wiedzy i umiejętności dotyczących otaczającej rzeczywistości, postęp w opanowaniu wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań określonych w podstawie programowej, postęp w opanowaniu wiadomości i umiejętności w stosunku do indywidualnych możliwości intelektualnych dziecka, umiejętność stosowania wiedzy w praktyce.

W każdej ocenie należy uwzględnić wiek rozwojowy i indywidualne możliwości dziecka sześć i siedmioletniego.

Zakres oceniania

Ocenianiu w edukacji uczniów klas I - III szkoły podstawowej będą podlegać:

1. w zakresie edukacji polonistycznej:

- 1) uważne słuchanie,
- 2) wypowiedzi ustne,
- 3) kodowanie i dekodowanie informacji,
- 4) znajomość alfabetu,
- 5) czytanie ze zrozumieniem,
- 6) przepisywanie,
- 7) pisanie z pamięci,
- 8) pisanie ze słuchu,
- 9) poprawność graficzna pisma,
- 10) poprawność ortograficzna,

- 11) estetyka pisma,
- 12) umiejętności gramatyczne,
- 13) rozumienie określeń: wyraz, głoska, litera, sylaba, zdanie,
- 14) korzystanie z pakietów edukacyjnych,
- 15) recytacje,
- 16) posługiwanie się rekwizytem;

3. język obcy nowożytny:

- 1) wiedza i umiejętności związane z leksyką,
- 2) umiejętności w zakresie słuchania,
- 3) mówienie,
- 4) czytanie,
- 5) pisanie,
- 6) umiejętności w zakresie kompetencji uczenia się;

2. edukacja muzyczna:

- 1) śpiewanie,
- 2) odtwarzanie rytmów,
- 3) czytanie i zapisywanie nut,
- 4) gra na instrumencie;

3. edukacja plastyczna:

- 1) zgodność wykonywanej pracy z tematem,
- 2) dokładność, estetykę i samodzielność wykonywanych prac,
- 3) rozpoznawanie i opisywanie wybranych dziedzin sztuki;
- 4) posługiwanie się środkami wyrazu plastycznego (kształt, barwa, faktura) na płaszczyźnie i w przestrzeni;

4. edukacja społeczna:

- 1) praca w zespole,
- 2) stosowanie zwrotów grzecznościowych,
- 3) znajomość i respektowanie praw i obowiązków ucznia,
- 4) znajomość symboli narodowych,
- 5) znajomość najważniejszych wydarzeń historycznych,
- 6) znajomość numerów alarmowych,

7) umiejętność powiadamiania dorosłych o niebezpieczeństwie;

5. edukacja przyrodnicza:

- 1) prowadzenie prostych doświadczeń i obserwacji,
- 2) opisywanie życia fauny i flory w wybranych ekosystemach (las, ogród, park, łąka, zbiorniki wodne)
- 3) znajomość przystosowania fauny i flory do pór roku,
- 4) wyjaśnianie zależności zjawisk przyrody od pór roku,
- 5) znajomość elementów charakterystycznych dla krajobrazów polskich,
- 6) znajomość zwierząt egzotycznych,
- 7) działania na rzecz przyrody,
- 8) znajomość zasad racjonalnego odżywiania się,
- 9) postawy proekologiczne;

6. edukacja matematyczna:

- 1) wyznaczanie sum i różnic,
- 2) porównywanie liczb,
- 3) znajomość liczb rzymskich,
- 4) rozwiązywanie zadań z treścią,
- 5) rozwiązywanie prostych równań z niewiadomą w postaci okienka,
- 6) rozwiązywanie problemów matematycznych,
- 7) układanie zadań z treścią,
- 8) logiczne myślenie,
- 9) umiejętności w zakresie pomiaru (długości, ciężaru, pojemności, czasu, temperatury),
- 10) praktyczne posługiwanie się jednostkami miar,
- 11) obliczenia obwodów,
- 12) rozpoznawanie i nazywanie figur geometrycznych,
- 13) obliczenia pieniężne;

7. edukacja techniczna:

- 1) znajomość ogólnych zasad działania urządzeń domowych,
- 2) układanie instrukcji obsługi prostych urządzeń
- 3) bezpieczne poruszanie się po drogach,
- 4) konstruowanie urządzeń technicznych z gotowych zestawów;

8. wychowanie fizyczne:

- 1) wykonywanie ćwiczeń gimnastycznych zgodnie z regułami,
- 2) przyjmowanie pozycji wyjściowych i ustawień do ćwiczeń,
- 3) wykonywanie ćwiczeń równoważnych,
- 4) posługiwanie się piłką,
- 5) jazda na rowerze,
- 6) udział w mini grach i grach terenowych,
- 7) udział w zawodach sportowych,
- 8) realizacja marszobiegu (min. 15 min.),
- 9) przestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas ćwiczeń,
- 10) przestrzeganie higieny.

Przy ustalaniu oceny opisowej z wychowania fizycznego, edukacji muzycznej, plastycznej i zajęć technicznych należy w szczególności brać pod uwagę wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tych zajęć.

Ocenianie ucznia niepełnosprawnego (z orzeczeniem z PPP) powinno się odnieść do stopnia realizowanego przez niego (a nie przez klasę) programu. Ocenianie oprócz roli diagnostycznej musi motywować do nauki.

Ocena opisowa

Opisowa ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych uwzględnia poziom opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności z zakresu wymagań określonych w *Podstawie programowej kształcenia ogólnego dla I etapu edukacyjnego* oraz wskazuje potrzeby rozwojowe i edukacyjne ucznia związane z przewyżnianiem trudności w nauce lub rozwijaniem uzdolnień.

Ocena opisowa uwzględnia możliwości dziecka, bierze pod uwagę jego pracę i wysiłek włożony w wykonanie zadania, zachęca do dalszej pracy, uświadamia, że wysiłek opłaca się, nie jest karą lecz nagrodą.

Ocena opisowa śródroczna jest wynikiem obserwacji, zawiera zalecenia i wskazówki dla ucznia dotyczące postępów w nauce jak i rozwoju społeczno – emocjonalnym. Ocena ta jest skierowana do dziecka i jego rodziców w formie pisemnej.

Ocena opisowa roczna podkreśla zmiany w rozwoju dziecka wynikające ze stosowania wskazówek zawartych w ocenie śródrocznej. Ma ona charakter diagnostyczno – informacyjny. Opracowany w wersji elektronicznej wydruk oceny zawarty jest w arkuszu ocen ucznia i w dzienniku lekcyjnym w formie załącznika.

Do oceny postępów w edukacji wczesnoszkolnej bierze się pod uwagę następujące umiejętności: polonistyczne, językowe (język obcy nowożytny), muzyczne, plastyczne, społeczne, przyrodnicze, matematyczne, posługiwanie się komputerem, sprawności fizycznej – w tym zachowań zdrowotnych.

Oceny opisowej dokonuje wychowawca. Jeśli wychowawca nie prowadzi wszystkich zajęć z uczniami swojej klasy, to przy ocenianiu ucznia uwzględnia informacje na temat umiejętności ucznia z danych zajęć od nauczycieli prowadzących te zajęcia.

Sprawdzian po klasie III

Sprawdzian organizowany jest dla uczniów klas trzecich szkoły podstawowej.

Celem sprawdzianu jest dostarczenie uczniom i ich rodzicom oraz nauczycielom informacji o aktualnym poziomie wiedzy i umiejętności językowych i matematycznych uczniów po pierwszym etapie edukacyjnym.

Test sprawdza umiejętności uczniów kończących klasę trzecią.

Przebieg sprawdzianu nadzoruje powołana przez Dyrektora (Wicedyrektora) komisja.

Arkusze egzaminacyjne mogą być zamawiane w OKE, w wydawnictwach proponujących takie arkusze lub przygotowywane przez członków komisji.

Komisja przedstawia sprawozdanie zawierające analizę wyników sprawdzianu kompetencji i wnioski do dalszej pracy z uczniami na posiedzeniu Rady Pedagogicznej.

Ocena zachowania

W pierwszym etapie edukacji szkolnej przyjmuje się następujące kryteria oceny zachowania ucznia:

- szanuje osoby z najbliższego otoczenia (szkoła, dom, środowisko rówieśnicze, itp.),
- wykazuje postawę tolerancji wobec innych,
- zgodnie pracuje i bawi się w grupie, zespole,
- wykazuje odpowiedzialność za efekty pracy grupy,
- zachowuje się kulturalnie w szkole, na spacerach, wycieczkach,
- jest grzeczny i uprzejmy,
- chętnie udziela pomocy innym,
- jest odpowiedzialny,
- rozpoczyna i kończy pracę na czas, pracuje sprawnie i we właściwym tempie,
- wkłada wysiłek w wykonywaną pracę, prace wykonuje estetycznie i dokładnie,
- utrzymuje porządek w miejscu pracy, wykazuje dbałość o narzędzia pracy,
- jest aktywny na zajęciach,
- pamięta o obowiązkach ucznia (prace domowe, przybory szkolne, itp.),
- dba o własne zdrowie i higienę osobistą,

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

- chętnie uczestniczy w życiu klasy, szkoły i środowiska lokalnego,
- jest przyjazny w kontaktach z przyrodą,
- jest punktualny.

Ocena opisowa zachowania ucznia, informuje jak uczeń spełnia w/w kryteria.

Bibliografia:

- 1) H. Gardner, 2009r. „ Inteligencje wielorakie. Nowe horyzonty w teorii i praktyce” Wydawnictwo Laurum, Warszawa
H. Gardner, 2009r. „ Pięć umysłów przyszłości” Wydawnictwo Laurum, Warszawa
- 2) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U.2012, poz.977), Załącznik 2 Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych
- 3) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.
- 4) S. Dylak, 2000r. „Wprowadzenie do konstruowania szkolnych programów nauczania” Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa
- 5) M. Żylińska, 2013r. „Neurodydaktyka. Nauczanie i uczenie się przyjazne mózgowi” Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń
- 6) E. Zoller, 2009r. „ A dlaczego? Jak odpowiadać na trudne pytania dzieci?” GWO, Gdańsk
- 7) L. E. Shapiro, 1999r. „ Jak wychować dziecko w wysokim EQ?” Prószyński i S-ka, Warszawa
- 8) K. Rau, I. Chodoń, 1999r. „Ocenianie opisowe a rozwój dziecka” Oficyna Wydawnicza, Poznań
- 9) J. Konopnicki, 1961r. „Problem opóźnienia w nauce szkolnej” Ossolineum, Wrocław-Kraków

